

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: 34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177	Polletna naročnina L. 1.500
PODUREDNIŠTVO: 34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - tel. 41464	Letna naročnina L. 3.000
	Letna inozemstvo L. 4.000
	Poštno čekovni račun: šte. 24/12410

Leto XXIII. - Štev. 4 (1135)

Gorica - četrtek, 28. januarja 1971 - Trst

Posamezna številka L 70

Rešiti človeka

Pri iskanju rešitve za človeka moramo izhajati iz predpostavke, da je industrijska družba danes in za dolgo časa v bodočnosti stvarna danost brez alternative. Zato moramo delovati znotraj te družbe od osnovne celice — družine do mednarodnih odnosov in nuditi bližnjemu tisto, kar najbolj potrebuje: rešitev njegove osebnosti v luči vere.

Znanstveno-tehnični napredek je močna sila, a je sama po sebi nekako »nevtralna« v tem smislu, da nima odgovora na poslednje vprašanje, odkod sem in kam grem. Zato ga je možno različno usmeriti. Treba ga je voditi, zakaj drugače se njegova moč lahko spremeni v nered, krivico in razdejanje. Za usmerjanje tehnološkega napredka k pristnemu humanizmu ne zadoščajo več tradicionalni načini ali zgolj javna oblast. Potrebne so domiselnost, ustvarjalnost in hotenje vseh.

Ta naloga ni lahka. Potrebna je temeljita preosnova družbe, v kateri večina ljudi živi ob robu in mora sprejemati odločitve majhne elite na vrhu industrijskega procesa. Težka je tudi zato, ker na našem planetu ni političnega sistema, ki bi rešil to vprašanje. Treba je najti nove modele za razvoj in jih ukrojit po vrednotah, ki lahko edine rešijo človeka v stiski — zakaj za človeka gre —, da bo tehnično in znanstveno napredoval, a tako, da bo on merilo napredka in razvoja, ne pa obratno.

POTREBA PO PRENOVLJENIH VREDNOTAH

Ce smo odkriti, moramo priznati, da omenjenega cilja ne bo mogoče doseči brez neke »kulturne revolucije«, ki bo pomedla s prevladujočimi kulturnimi vrednotami, kot sta zasebni dobiček ter izkoriščanje človeka po človeku ter namesto njih uvedla prave vrednote pravičnosti in socialne vzajemnosti ob polnem spoštovanju svobode in demokracije.

Namen tehničnega napredka mora biti resnično in vesoljno ovrednotenje človeka, njegove osebe. To je dolžnost in naloga vseh katoličanov, ki danes delujejo v javnosti od sindikatov do politike, gospodarstva in kulture.

Kako to doseči? Treba je postaviti kot vodilo in širiti prenovljene vrednote, katerim bo človeštvo s prepričanjem verjelo in jih sprejelo kot avtentične cilje gigantskega tehnično-znanstvenega razvoja sodobnega človeka. Pred očmi mu mora biti jasno, da se bo rešil pred zadušitvijo in brezizhodnim tavanjem v potrošniški temi le, če bo imelo vse njegovo prizadevanje neki smisel, če ga bo osebno bogatilo, ne pa zasluževalo, če ga bo osvobodilo, ne pa priklepalo na bedne, zgolj hedonistične verige, če mu bo prinašalo vedrost in tisto, po čemer hrepeni njegovo srce, to je srečo in notranje zadovoljstvo. Pri tem je treba omeniti še potrebo po uveljavitvi važnega socialno-političnega načela, po katerem ima vsak človek naravno pravico do upoštevanja njegove osebnosti tudi pri delu in do soudeležbe pri vodstvu podjetja ter pri vladanju, kakor tudi pri odločanju v šolstvu in sodstvu.

Samo močna organska kulturna, moralna in politična mobilizacija bo lahko ustvarila uspešno gibanje za obrambo in uveljavljanje človeški vrednot, ki jih je dal Bog ljudem za njihovo težavno romanje po poteh zgodovine.

STALIŠČE SV. OCETA

Papež Pavel VI. je 21. oktobra 1970 zelo odločno spregovoril o nekaterih dogodkih na svetu, ki sami po sebi, po svojem težkem značaju in ker se čisto ponavljajo, izdajajo nenadno moralno dekadenco in pomenijo žalitev za vse poštene ljudi. Dejstva, ki jih papež navaja, so mučenja, razne oblike nasilja in terorizma, nasilno in krivično zatiranje, pa še preusmerjanje letal, ugrabitve, porast ropov, tajna trgovina z mamili ter razni drugi zločini.

Poglavar katoliške Cerkve ta dejanja jasno in odločno obsoja. Obsoja jih, ker

to zahteva spoštovanje dostojanstva človekove osebe in njegove svobode; ker to zahteva zakon o ljubezni do bližnjega, ki ga oznanja krščansko razodetje v njegovih najglobljih koreninah in ki je tudi zapisan v srce vsakega človeka, v njegovo vest kot znamenje skrivnostne prisotnosti Boga, stvarnika življenja.

Papež je dvignil svoj glas v imenu Cerkve, ki se iz zvestobe do Kristusa mora postaviti v obrambo človeka. Človekovo dostojanstvo je nedeljiva dobrina. Če se krši dostojanstvo enega človeškega bitja, se krši dostojanstvo vseh ljudi. Cerkve brani to dostojanstvo zaradi svojega poslanstva. Po naročilu svojega ustanovitelja oznanja odrešenijsko poslanstvo ter govorec o odrešitvi človeka in njegovem posmrtnem življenju dobro ve, da vodi pot k rešitvi po cestah tega sveta. Svoboda, ki je ena izmed temeljnih pravic ter pogojev človeka, se uveljavlja in ščiti tako, da lahko vsakdo po svoji vesti in ob spoštovanju vrhovnih moralnih vrednot tu na zemlji svobodno ravna v odnosih med ljudmi in narodi, samo da s tem ne krši enake pravice do svobode, ki jo ima vsak njegov bližnji. Ko brani Cerkve pravico do svobode zase in za druge, gre danes tako daleč, da brani tudi pravico drugače mislečih za svobodno izražanje njihovega mnenja.

Papežev govor z dne 21. oktobra spada sicer v splošni okvir vsakdanjega opravljanja njegove učne oblasti in s te strani ni nič posebnega in v njem tudi ne zasledimo nič takšnega, česar Cerkve ne bi že učila. Od drugih tovrstnih govorov pa se razlikuje po tem, da obravnava nekatera izredno huda in težka vprašanja in po tem, da našete zločine sicer plemenito, toda moralno nenavadno odločno obsoja.

O tem bi še lahko marsikaj povedali, toda zadošča naj ugotovitev, da se je papež tudi ob tej priložnosti zavzel za rešitev človeka, njegove svobode in njegovih neodzemljivih pravic.

OBSODBA VOJNE

Vsaj en odstavek iz njegovega govora pa moramo še omeniti, in sicer tistega, v katerem obsoja vojno. Tudi ta obsodba je namreč posredno povezana z obrambo človeka.

Takole je rekel: »Mi nismo za vojno, tudi če jo na žalost utegne še danes vsiliti skrajna potreba po obrambi. Mi smo za mir. Mi smo za ljubezen. Se dalje upamo, da bo svetu prihranjena sleherni uničevalna vojna. Se vedno vse bolj želimo, da bi hrepenenje po pravičnosti, pravu in napredku našlo pot do mirne, človeške in krščanske rešitve v mednarodnih ustanovah, ki so v ta namen ustvarjene.«

V teh besedah ni samo obsodba, ampak tudi skrivnost upanja, ki drži Cerkve pokonci pri izpolnjevanju njenega poslanstva za rešitev človeka iz sleherni sužnosti.

M. P.

Politika dobrega sosedstva

Pretekli teden je italijanski zunanji minister Aldo Moro poročal v poslanski zbornici o zadnjih mednarodnih političnih dogodkih. Del svojega poročila je posvetil tudi odnosom z Jugoslavijo, na katere je padla senca zaradi odložitve Titovega obiska v Rimu.

Moro je poudaril, da zasleduje italijanska vlada do prijateljske Jugoslavije politiko dobrega sosedstva in odkritega prijateljstva s polnostjo vsebine, ki je v to vključena, med kar spada tudi priznanje neodvisnosti in suverenosti, lojalno spoštovanje pogodb in veljavnih sporazumov, kakor je npr. londonska spomenica o soglasju iz leta 1954. Če so bili nesporezumi, se jih lahko in se jih mora pojasniti. Nadaljevati je treba pot prisrčnih in zaupnih pogovorov med obema državama v zavesti, da se daje na ta način občuten prispevek k razvoju mednarodnih odnosov in k miru na svetu. Zato naj bi čimprej prišlo do državnega obiska predsednika Tita v Italiji, čemur se daje z italijanske strani poseben pomen.

POMISLEKI PA LE OSTANEJO

Moro je to pot podal dosti opreznjšo izjavo kot je bila tista v začetku lanskega decembra, ki je Tita prisilila, da je odložil svoj obisk.

Vendar se Moro tudi to pot ni hotel izjaviti, ali je meja med bivšo cono A in B le demarkacijska črta ali pa dokončna meja. Ta dvoumnost mu je prinesla pohvalo misovca De Marzia, ki je dejal, da je zadovoljen glede tega, kar je »minister Moro izjavil o Jugoslaviji«.

Nasprotno pa mnogih drugih poslancev Morova izjava ni čisto zadovoljila. Tako je npr. tajnik socialdemokratske stranke (PSU) Ferri dejal, da sicer sprejema z zadovoljstvom na znanje odločnosti, da se odstranijo vsi nesporezumi glede odnosov z bližnjo Jugoslavijo, a da je treba prav tako reči, ko se poudarja italijanska privrženost londonskemu sporazumu, da mora priti do končne in formalne ureditve obstoječih meja.

Tudi tajnik socialistične proletarske stranke (PSIUP) Vecchietti je ugotovil, da je Moro dal le formalni odgovor, ki ne vsebuje konkretnih predlogov, da bi začasne meje z Jugoslavijo postale dokončne, kar dokazuje, da se italijanska vlada hoče izogniti svoji odgovornosti. Komunist Pajetta pa je dejal: »Končno mora priti do trenutka, ko bo naša vlada odkrito izjavila, da ne obstajajo več mejna vprašanja med dvema državama.«

Prokletstvo zaposlovanja v tujini

Mira Capudrova, sodnica okrožnega sodišča v Ljubljani, je nedavno časnikarki Bernardi Rakovec od »Tedenske tribune« dala pretresljivo izjavo: »Lahko mirno trdim — je rekla —, da se vsaka družina, kjer služita oče ali mati v tujini denar, slej ko prej razbije. Celotaki zakoni gredo narazen, ko gresta oba skupaj v tujino. V drugi polovici decembra na našem sodišču nismo skoraj nič drugega počeli kot razvezovali zakone tistih, ki so šli v tujino za kruhom...«

To je druga plat medalje, druga stran zaposlovanja v tujini, mračna, zaskrbljujoča, za slovenski narod uničujoča, tista plat, na katero ne posamezniki ne družine in ne oblasti nočejo pomisliti. Ihta za višjim štandartom in želja po reševanju domače brezposelnosti prevpijeta vse pomisleke, če sploh še obstajajo.

In sodnica Mira Capudrova nadaljuje: »Z zakonsko prisilo tu ne bomo nič opravili. V ljudeh bi morali zaustaviti tisti silni pohlep po denarju. Marsikdo gre ven res zato, ker doma ne najde kruha. Ampak, koliko je poleg teh drugih, ki bodo

razbili družine za vilo, za vikend, za večji in daljši avto? V Sloveniji, se mi zdi, je prave ekonomske emigracije zaradi eksistenčne nuje vedno manj. Ljudje bi se morali bolj zamisliti, ko odhajajo na zaposlovanje v tujino. Verjamem, da je večina pred odhodom prepričana, da se jim v čustvenem življenju ne bo nič zgodilo. Potem pa se čez nekaj časa znajdejo tu, na klopeh našega sodišča. Skrušeni prihajajo, srhljive so njih zgodbe.«

Mi pa se ob vsem tem sprašujemo: Je bilo res nujno, da je Jugoslavija s tako lahkoto svoje ljudi poslala v tujino za kruhom? In če je bilo res nujno, ali ni to strašna obtožba režima, ki ni znal nič storiti, da bi ljudi pridržal doma?

Samo še švicarska garda

20. januarja letos so bili v Vatikanu odpravljeni papeški orožniki. Po odpravi papeževе častne garde, palatinske straže in orožnikov je v Vatikanu ostala samo švicarska garda. Službo stražnikov so prevzeli civilisti.

RES LOJALNO SPOŠTOVANJE LONDONSKEGA SPORAZUMA?

Slovincem, ki živijo v Italiji, pa vzbujajo pomisleke tudi tisti del Morove izjave, kjer je govora »o najbolj lojalnem spoštovanju pogodb in veljavnih sporazumov, med katere očitno spada londonska spomenica iz leta 1954«.

Londonski sporazum se žal s strani Italije lojalno ne spoštuje. Najboljši dokaz temu je pismo, ki so ga nekaj dni pred nameranim Titovim obiskom naslovili politični predstavniki vseh Slovencev na Tržaškem, Goriškem in Videmskem na predsednika vlade Colomba.

Ne izvaja se člen 3, ki prepoveduje netenje nacionalne in rasne mržnje. Se vedno so nerešena bistvena vprašanja slovenskega šolstva. Grobo se krši člen 5 posebnega statuta, ki predvideva svobodno uporabo slovenskega jezika v »osebnih in uradnih stikih z upravnimi in sodnimi oblastmi«. Skratka: ostaja se pri besedah, katerim dejanja kar ne morejo slediti.

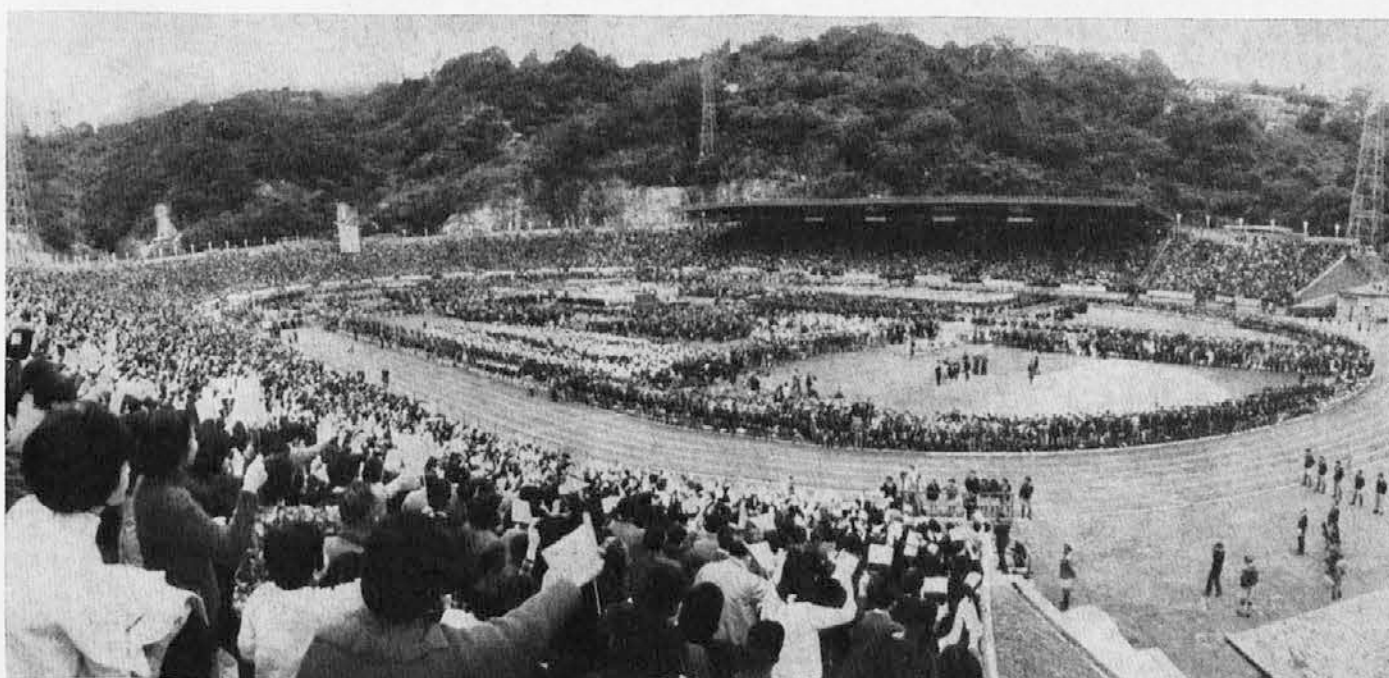
JUŽNI TIROLCI IN SLOVENC

Prav preteklo soboto 23. januarja je italijanski parlament pokazal, da zna reševati tudi vprašanja manjšine, če se vlada za to resno zavzame. Z zelo veliko večino (324 za predlog, 50 proti in 13 vzdržanih glasov) je bil sprejet tako imenovani »južnotirolski paket«, ki končno daje nemško govoreči manjšini na Južnem Tirolskem dejansko avtonomijo, katere je bila sicer Južnim Tirolcem že priznana s sporazumom De Gasperi-Gruber iz leta 1946, pa jih je že sam De Gasperi izigral tako, da je bocensko pokrajino, kjer so Nemci v večini, priključil tridentinski pokrajini, kjer prevladujejo Italijani in iz tega napravil posebno deželo, kjer so spet Nemci postali manjšina. Novi »paket« sedaj končno daje bocenskemu pokrajinskemu svetu večjo in širšo zakonodajno oblast, da ne bo glede vprašanj, ki so važne za obstoj in razvoj prebivalstva nemškega jezika, več odvisen od deželne vlade.

V bodoče bo pokrajinski svet v Boenu izključno pristojen za naslednja vprašanja: toponomastika (vsa krajevna imena morajo biti dvojezična), namestitev javnih namestencev, obrtništvo, lov, ribolov, prevozištvo in komunikacije, turizem, kmetijstvo in gozdarstvo, predšolska vzgoja, strokovno izobraževanje, javna dela, razlašanje zemlje zaradi javne koristi, zaščita zgodovinskega, umetnostnega in ljudskega zaklada prizadetih krajev.

Sam predsednik vlade Colombo je smatral za potrebno, da je osebno posegel v poslanski zbornici v razpravo o »paketu« za Južno Tirolsko in podčrtal, da vlada pripisuje izreden pomen rešitvi tega vprašanja.

Vse prav in lepo. Mi Slovenci se veselimo uspeha, ki ga je v teh dneh dosegla nemška manjšina na Južnem Tirolskem. A istočasno nas prevzema mučen občutek ob vprašanju: zakaj ta dvojna mera pri reševanju vprašanja narodnih manjšin? Smo za vlado v Rimu in italijanski parlament zato manj vredni, ker smo bili do države vedno lojalni in dosledno odklanjali uporabo vseh nasilnih metod za uveljavljanje svojih pravic?

Pogled na stadion v Hongkongu, kjer je sv. oče Pavel VI. 4. decembra 1970 ob zaključku svojega misijonskega potovanja opravil sveto mašo in izrekel besede: »Kristus je učitelj, Dobri pastir in ljubeznivi Odrešenik tudi za Kitajce, pa naj bodo kjerkoli.«

Sami naj se odločijo! Smrtne obsodbe v Afriki

Fašizem, ki je hotel nasilno izbrisati prisotnost Slovencev v mejah predvojne Italije, se je lotil tudi slovenskih krajevnih imen in slovenskih družinskih priimkov. Hotel je, naj bo vsaj na zunaj v krajevnih in družinskih imenih vse »italijansko«, kar je bilo v mejah nekdanje kraljevine Italije. Pri krajevnih imenih je šlo lahko, zadostovalo je, da so postavili potrebne tablice po vaseh in da so v vseh uradnih aktih pisali zgolj italijanska imena za slovenske kraje. Težje je bilo s priimki. V ta namen je bil potreben poseben dekret prefektore in pozneje tudi osebna prošnja bolj ali manj »prosto-voljno« napisana. Tako so postale naše vasi italijanske in mnogi naši priimki tudi.

Po zadnji vojni so nastale drugačne razmere. Republikanska Italija je uvidela zmotnost fašističnega nasilnega raznarodovanja in je stopila na bolj poštena pota. Toda vse preveč počasi stopa po njih v odpravi raznih fašističnih zakonov v škodo slovenske manjšine. Pri tem seveda ne smemo stati ob strani mi sami, to je naše stranke in naši politični in drugi izvoljeni predstavniki slovenskega ljudstva. Ti morajo vse storiti, da se proces odpravljanja fašistične zakonodaje na škodo Slovencev pospeši. Nekaj se v tem oziru naši zastopniki že naredili in tudi nekaj dosegli.

Ropar, ki s silo komu kaj vzame, je moralno in po zakonu dolžan, da vzeto stvar vrne lastniku ali mu na enakovreden način drugače škodo popravi. Enake dolžnosti ima sedanja demokratična oblast, ki je nasledila nasilni fašizem. Fašizem je bil ropar, ki je našim ljudem priimke popačil in jim dal večino proti volji prizadetih italijansko obliko. Samo po

sebi bi bila dolžnost sedanje oblasti, da popačene priimke postavi brez posebne prošnje v prvotno obliko. Le kdor se je z italijansko obliko priimka že sprjaznil, bodisi ker mu je všeč ali misli, da mu prinaša koristi ali da se bo z njo bolj uveljavil v družbi, naj bi podal izjavo, da ostaja pri sedanji obliki.

Ker pa zaenkrat ne obstaja zakon, ki bi vsiljeno pokvarjene priimke vračal v prvotno obliko, je mogoče izrabiti drugo možnost: na navadnem papirju je treba napisati zadevno prošnjo na prefekturo. Glasi se:

Alla Prefettura di ...
Il sottoscritto ... nato a ... il ... residente a ... via ... n. ... chiede con la presente la revoca per se e per i suoi familiari, del decreto n. ... dd. ... della Prefettura di ... con il quale gli è stato ridotto in forma italiana il proprio cognome, affinché lo stesso gli venga restituito in forma originaria di ...

Con osservanza.

Kraj, datum

Podpis

Če kdo ne ve za številko dekreta prefektore, bo tega našel na pristojnem županstvu ali tudi na pristojnem župniškem uradu, kjer je bival takrat, ko so spremenili priimek njemu ali njegovim staršem.

Kdor se torej s pokvarjeno obliko svojega priimka ne strinja, kdor jo čuti kot krivico, ki jo mora še zmeraj prenašati, kdor jo čuti kot nakazo svoje osebnosti, ki so mu jo svoj čas prilježili, naj se poslužuje pravice, da mu to krivico popravi in to nakazo odpravi.

MIKLAVZ BOZIC

OKNO V DANAŠNJI SVET

Sv. oče Pavel VI. takoj po sv. maši, ki jo je 4. decembra lani opravil na stadionu v Hongkongu. Na desni strani je videti slovenskega misijonarja Stanka Pavlina

Smrt kardinala latinista

V Rimu je umrl kardinal Bacci, star 86 let. Dolgo je bil pri Svetem sedežu uradni prevajalec za latinski jezik. Za kardinala ga je imenoval papež Janez XXIII. Kot dober latinist je bil nasproten uvedbi domačega jezika v bogoslužje in je to tudi povedal, kar je seveda povzročilo precejšnje začudenje.

Ljubljanska nadškofija v številkah

V ljubljanski nadškofiji je bilo v letu 1970 7.088 birmancev. V istem letu je umrlo 16 duhovnikov. Povprečna starost umrlih duhovnikov je bila nad 70 let. Posvečenih je bilo v nadškofiji 22 škofjskih in 7 redovnih novomašnikov.

Blagoslovitev slovenske kapele v Washingtonu

Na praznik Marije vnebovzete, 15. avgusta 1971, bodo v ameriškem narodnem svetišču v Washingtonu posvetili slovensko kapele. V tem velikem Marijinem svetišču imajo namreč razne narodnosti, ki bivajo v Severni Ameriki, svoje kapele. Tudi slovenski naseljenci v Ameriki so poskrbeli za svojo, ki bo posvečena brezjanski Materi božji. Ameriški Slovenci računajo tudi na obisk Slovencev iz domovine in zamejstva. Za bivanje Slovencev, ki bodo v Washingtonu prispeli iz drugih krajev, je bil izbran Sheraton Park Hotel. Program posvetitve se bo pričel že v petek 13. avgusta, svoj višek pa bo dosegel v nedeljo 15. avgusta. Spored bo obsegal svečano blagoslovitev kapele; slovensko kulturno razstavo; ogled mesta

Washington; slavnostni banket; društvene in družabne aktivnosti; srečanje s prijatelji.

Odklanjajo splav

Škofje v Kanadi so na svojem zadnjem zasedanju izdali posebno pismo, s katerim ponovno zavračajo splav. Proti splavu so zavzeli odklonilno stališče tudi belgijski škofje.

Zasedanje venezuelskih škofov

V Venezueli so imeli škofje svoje zasedanje, katerega so se prvič udeležili nekateri duhovniki. Škofje so sprejeli več sklepov. Tako bodo uvedli diakonat. Podelili ga bodo tudi poročenim moškim nad 35 let starosti. Ti diakoni bodo opravljali vsa dušnopastirska dela, razen svete maše seveda in spovedovanja. V semenišča ne bodo sprejemali fantov pod 15. letom.

V Venezueli so zaradi pomanjkanja duhovnikov izročili devet župnij v vodstvo redovnicam. Ugotovili so, da se je poizkus posrečil. Škofje so poudarili, naj se krst podeljuje z vso resnostjo in ne samo iz tradicije. Starši naj se zavedajo, kakšno odgovornost sprejmejo, ko dajo otroka krstiti.

Knjižnica sv. pisma

V Jeruzalemu so položili temeljni kamen za svetovno središče sv. pisma. V tem središču bodo zbrali vse publikacije o sv. pismu. Računajo, da bo knjižnica štela milijon knjig. Zgradba tega središča, za katero bo poskrbela izraelska vlada, bo stala več milijonov dolarjev.

Do sedaj smo bili navajeni slišati in brati o obsodbah duhovnikov v državah, kjer so komunisti na oblasti. Letos pa so začele take vesti prihajati tudi iz Afrike. Najprej je 6. januarja vojaško sodišče v Kamerunu obsodilo na smrt šest državljancev. Med temi je bil tudi katoliški škof Ndongmo. Obtožili so jih, da so skušali vreti vladajoči režim v državi. Ta obsodba je vzbudila v svetu precejšnje ogorčenje in povzročila razne proteste, ker je bilo očitno, da je šlo za krivičen proces. Državni predsednik je nato pomilostil škofa in dva druga obsojenca na dosmrtno ječo, ostali pa so bili usmrčeni na javnem trgu.

V nedeljo 24. januarja pa so še bolj žalostne vesti prišle iz zahodnoafriške države Gvineje. Tam že od proglastitve neodvisnosti samovoljno vlada levčiar afriškega tipa Sekou Touré. Premnogo, če so si hoteli ohraniti življenje. Ni čuda, če zo-

per Sekou Touréja vedno podtalno vre. 22. novembra lanskega leta so se Touréjevi nasprotniki, očitno s portugalsko pomočjo, izkrcali v Gvineji, da bi vrgli nasilniški režim. Stvari pa niso šle po želji napadalcev. Touréju je uspelo vstajnike odbiti, mnoge pa tudi zajeti. Te so postavili pred narodno skupščino, ki se je sprejela v ljudsko sodišče in brez javnega procesa izrekla obsodbo, ki je osupnila vso svetovno javnost: 58 vstajnikov je bilo obsojenih na smrt, 66 pa na dosmrtno ječo. Obsojenec na smrt so že usmrtili z javnim obešenjem. Po poročilih radia Konakry so usmrtnice potekle »v prazničnem vzdušju« ob prisotnosti velikih ljudskih množic. Te so usmrtnice sramotile tako, da so ljudje na trupla pljuvali in jih obmetavali s kamenjem.

Diktator Sekou Touré se je vnaprej odpovedal pravici pomilostitve. V času procesa, ki se je pričel 11. januarja, je dal objaviti Touré svoje pesmi »Ode slo-

Italijanski list o beneških Slovencih

»Politica« je štirinajstnevnik. Izdaja ga leva demokratična struja v Florenci. Kritično piše o notranji in zunanji politiki, o šolstvu, kulturi, verskih vprašanjih. Veliko vlogo igrajo v časopisu slike — satirični in polemični simboli. O marsikaterem članku bi se dalo razpravljati, priznati pa je treba, da si časopis prizadeva, da bi pereča vprašanja razčistil. Tako smo zasledili v tem časopisu proti koncu preteklega leta tudi članek o Slovencih v Italiji pod naslovom »Preprečimo novo Južno Tirolsko« (Per evitare un altro Alto Adige). Članek je napisal Giuseppe Pangher.

Pangher najprej pove, da se vprašanja slovenske manjšine začinjajo reševati v zdaj pomirjenem narodnem sožitju. Nato podaja nekaj pregled političnega udejstvovanja Slovencev v tržaški in goriški pokrajini. Med nekaterimi netočnostmi je treba omeniti zlasti eno. Pisec namreč pravi, da ima v Trstu glavno zaslugo za reševanje slovenskih vprašanj PSI, tj. Italijanska socialistična stranka. Ta da je znala probleme pravilno postaviti in s tem spodbuditi tudi ostale stranke k njihovu reševanju.

Slovensko skupnost označuje kot nekaj predvsem katoliški sindikat, ki se bori le za manjšinske interese. Prav s tem da odvrča volivce od vseh sodobnih družbenih vretij. Sploh je čutiti na več mestih, da mu Slovenska skupnost ne gre v račun. Po njegovem mnenju nima razloga za obstoj ne na Tržaškem in ne v Beneški Sloveniji. Preden je Pangher napisal članek, je navezal stike z nekaterimi člani tržaške mladinske konzulte. Po spisu domnevam, da je govoril večinoma s člani PSI (Partito socialista italiano).

Da zasleduje Slovenska skupnost rešitev manjšinskih vprašanj, je res, a da s tem odtujuje ljudi stvarnosti, gotovo ne drži. Ali je mar znak polnokrvnega življenja že glasovnica v korist vsedržavne stranke? Ali je morda demokratični volivce ipso facto živ član družbe? Vse kaj drugega je treba! Ali ni ravno Slovenska skupnost politična vest, ki sili še druge stranke, da rešujejo naše probleme? In ne sedijo člani slovenske stranke v nekaterih upravnih organih? Ne sodelujejo njeni izvoljeni predstavniki v vseh mogočih razpravah?

Dalje piše člankar o Beneški Sloveniji. Obžaluje, da je ravno Krščanska demokracija kot večinska stranka kriva za sedanji položaj in za napačno pojmovane odnose do manjšine. (E' mortificante dover constatare come proprio in questa provincia, in cui la DC è di gran lunga il partito dominante a tutti i livelli, si sia sempre cercato di evitare ogni discussione impegnativa sulla questione, ci si sia rifiutati d'affrontare la presenza d'una realtà con la quale prima o poi si dovranno fare i conti...). O deželici pravi, da je rečna, neprimerna za turizem in industrijo (neprimernost ali vojaške služnosti?). Nato opisuje, kako so Beneški Slovenci prišli pod Italijo. (Zapisalo se mu je, da so prišli šele po prvi svetovni vojni.) Dejstvo je, piše, da so problematiko Beneške Slovenije odločujoči krogi vedno prezirali, le Cerkev je ljudstvu pomagala. Njej se zdaj pridružujejo s političnim delom društva izseljencev v Švici.

Na koncu Giuseppe Pangher poziva leve demokristjane, naj se zavzamejo za dvig Beneške Slovenije in za rešitev njenih narodnih vprašanj. To zato, ker je tam Krščanska demokracija v večini, ker preti nevarnost nastanka Slovenske skupnosti,

predvsem pa, ker predstavlja manjšina bogastvo za vso skupnost. Deželna DC je poklicana, piše, da ustvari pravičnejše odnose do manjšin. Le tako se bo lahko dežela Furlanija-Juljska Benečija imela za most proti vzhodu.

—ij

Na Poljskem ne poznajo krize duhovnih poklicev

Število poljskih duhovnikov stalno raste. Leta 1944 je bilo na Poljskem 7.170 duhovnikov, leta 1964 pa že 16.839. Leta 1937 je bilo na Poljskem 11.394 duhovnikov. Iz tega se da sklepati, da je zadnja vojna zahtevala številne žrtve med katoliškimi duhovniki.

Velika noč naj bi se obhajala na stalen dan

V Addis Abebi v Abesiniji so se zbrali na zasedanje zastopniki skupščine Svetovnega sveta Cerkev. Med drugim so na tem zasedanju razpravljali o stalnem dnevu praznovanja velike noči za vse kristjane.

Razvrednotenje dinarja

To, kar je že dolgo viselo v zraku in se je na splošno pričakovalo, se je v soboto 23. januarja tudi zgodilo: jugoslovanska vlada je objavila razvrednotenje dinarja. To znaša 20 odstotkov dosedanje vrednosti. Z drugo besedo: če je do sedaj ameriški dolar veljal 12,50 N dinarja, bo v bodoče veljal 15 N dinarjev. En novi dinar bo sedaj vreden 41,5 lir, v prosti prodaji tostran meje pa bo padel gotovo tudi pod to številko. Zadnje dni so goriški trgovci v pričakovanju razvrednotenja že zamenjavali novi dinar za 35 lir. Prihodnji dnevi bodo pokazali, ali bo ta zamenjava ostala ali pa se bo morda dinar približal 40 liram.

Vsekakor bo kupna moč Jugoslovanov v tujini s tem ukrepom precej zmanjšana, med tem pa si bodo inozemski kupci v Jugoslaviji lahko kaj več privoščili kot do sedaj, seveda če bo ostalo pri starih cenah, kar pa močno dvomimo.

Zakaj se je po dolgem omahovanju jugoslovanska vlada le odločila za nepopularno razvrednotenje? K temu jo je prisilil silni primanjkljaj trgovske in plačilne bilance. Pri prejšnji vrednosti dinarja je jugoslovanski izvoz postal nekonkurenčen, po drugi strani pa se je naglo večal uvoz in s tem trgovinski in plačilni primanjkljaj. Vsekakor so ljudje vse preveč nakupovali, premalo pa se je proizvajalo. Ni ničesar bil realnega kot gospodarstvo s svojimi logičnimi zakoni. Gospodarstva se ne da voditi ne reševati z demagoškimi frazami, raznimi pozivi, obljubami in načrtovanji brez temeljite osnove.

Jugoslovanska vlada sedaj pričakuje, da bo novi tečaj dinarja ustrejal realnemu položaju, pospeševal izvoz domačih izdelkov in istočasno povzročil zmanjšanje voza. Plačilni primanjkljaj naj bi se od lanskih 270 milijonov dolarjev letos zaradi razvrednotenja znižal na sto milijonov dolarjev. Cene bodo kljub novi vrednosti dinarja trenutno še ostale pod nadzorstvom.

Mnenja smo, da bi zadnji ukrep utegnil biti uspešen, če bi vse jugoslovanske republike gospodarsko reformo tako dosledno izvajale kot Slovenija. Toda Srbija, Makedonija, deloma Bosna, zlasti pa Črna

vesa izdajalcem, kjer pravi, da je treba vse krivce precveti v vrelom olju. Njegov polbrat Ismael pa je po objavi obsodbe zaklical množici, zbrani na športnem igrišču: »Tovariši, v vaših rokah so škodljive živali. Potepajte jih!«

Najbolj pa je svet presenetila vest, da je bil na dosmrtno ječo, združeno s prisilnim delom, obsojen tudi nadškof glavnega mesta Konakry msgr. Tchidimbo. Bil je že nekaj časa v zaporu, ker ni hotel podpisati neke izjave v Touréjevo korist. Sedaj so ga obsojili z drugimi vred, kot da bi bil sodeloval z napadalci.

Sv. očeta je ta vest močno prizadela. Zato je preteklo nedeljo pozval zbrane vernike na trgu sv. Petra, naj molijo za Cerkev, ki v molku trpi, bodisi v komunističnih deželah bodisi v posebnih okoliščinah v Afriki bodisi v deželah, kjer se šopirijo oporečništvo, nezvestoba in odpadi. O komunističnih deželah je dejal, da so cele katoliške skupnosti, nekdanje cveče, danes tlačene ali zatrite, obsojene na junaško mučeništvo. Omenjajoč Afriko je obsodil bučne procese proti osebam, ki se jih obtožuje zarot in upora; med njimi »je nam zelo drag nadškof, o katerem vemo, da je nedolžen, pa mu grozi najvišja kazen.« Prav gotovo se bodo vatikanski krogi skušali zavzeti za obsojenega nadškofa kot so to storili pred nekaj tedni za na smrt obsojenega škofa v Kamerunu. Toka Sekou Touré je zmoežen nalašč kljubovati.

Ogorčena je tudi zahodnonemška vlada. V času procesa so namreč gvinejske oblasti objavile, da je v zaporu napravil samomor 59-letni Hermann Seibold, ki je sodeloval kot član neke verske ustanove za pomoč nerazvitim deželam pri gradnji novega naselja v Gvineji. Očitno je, da je Seibold umrl na posledicah mučenja, o čemer je prepričana tudi zahodnonemška vlada. Ze po smrti je bil obsojen na dosmrtno ječo, oblasti pa se še vedno branijo izročiti njegovo truplo svojcem.

Od ostalih obsojencev je nekaj Portugalcev in Francozov, večinoma pa so vsi domačini iz Gvineje. Poleg tega je bilo izrečenih še 33 smrtnih obsodb v odsotnosti. Tako se Sekou Touré spreminja v afriškega Nerona. Toda tudi zanj bo prišla ura sodbe pred zgodovino in ura odhoda pred pravičnega Sodnika.

Bralci pišejo

Stari upokojenci in deželna vlada

Ob zaključku starega in nastopu novega leta se govori o marsičem; tudi o uspešnem delu deželne skupščine Furlanija-Juljske Benečije je bilo govora. Kar šestdeset zakonov je bilo izglasovanih: tako v korist ribištva, industrije, obrtnikov, turizma, zdravstva, kmetov, izseljencev, športa in še in še.

Le mi stari upokojenci smo ostali tudi lani pozabljeni. Pristojni pravijo, da za nas ni zakonov, da ne spadamo v njih delokrog. Ni ne človeško, še manj pa krščansko, da se delijo milijarde na levo in desno, le za stare upokojence ni niti ene lire na razpolago.

Ker se naši dnevi življenja že stekajo, bi deželnemu svetu predlagali, ko je že gluh za naše potrebe, naj vključi v seznam zakonskih osnutkov za leto 1971 tudi sledečega: predlaga se, naj smrt čimprej pobere stare upokojence, da ne bo treba neprestano poslušati njihovih pri- tožb. Morda bo pa ta zakon hitreje izglasovan.

L. G., Gorica, v svojem imenu in v imenu mnogih starih upokojencev

Več duhovnikov kot vojakov

Otok Malta v Sredozemskem morju ima več duhovnikov kot vojakov, čeprav je samostojna država. Na otoku je 1.034 duhovnikov, vojakov pa 500. Na vsake 304 vernike pride po en duhovnik.

Mahničeva narodnostna izpoved Preveč pačimo svoj jezik

Nas zamejske Slovence v teh časih zlasti zanima, kaj je mislil dr. Anton Mahnič o narodnosti. Mi se borimo za svoj obstanek. Mahnič so njegovi nasprotniki očitali, da je anacionalen, da je brez narodnosti. Toda ne samo njegovo pisanje, ampak tudi njegovo življenje vse do smrti dokazuje, da se je Mahnič odločno in neustrašeno boril za pravice slovenskega in hrvaškega naroda.

Mahnič je razložil, kaj misli o narodnostnem vprašanju v razpravi pod značilnim naslovom »Naša narodnostna izpoved«. Povzemimo glavne misli te razprave!

POMEN NARODNOSTI

Na vprašanje, kaj je narod, nam Mahnič odgovarja takole: »Narod je večja skupina ljudi, ki izhajajo iz istega rodu, govore isti jezik in se po posebnih svojstvih in običajih ločijo od drugih ljudi« (Več luči, str. 156).

Glavni znak narodnosti je skupnost jezika. Poglavitna dediščina, ki jo je narod dobil od svojih očetov, pravi Mahnič, je jezik. V njem se nekako osredotočuje narodove svojine. Narod je narod po jeziku.

Nato razlaga, zakaj smo dolžni narod ljubiti. Narod je naravna skupina. Narava je delo božjih rok. Bog je pa ustvaril vse dobro. Kar je pa dobro, moramo ljubiti. In tako dobro je za vsakega človeka narod in narodnost.

Celo uživanje verskih dobrot posreduje posameznikom narod. Te dobrote se rajši sprejmemo, ako jih otroku in ljudstvu podajamo v materini besedi, kajti tako jih sprejme kot narodove darove in si jih globlje vcepi in srce.

Nadalje dr. Mahnič poudarja: »Prav in pohvalno je tedaj, da se veselimo zaradi lepega in dobrega, katero se resnično nahaja v našem narodu, da se srečne čutimo, ker smo njegovi sinovi. Prav je in samo na sebi razumno, in nihče, ki prav misli, se ne bo od to spotikal, da se rajši poslužujemo materinega jezika nego tuje, da ta jezik gojimo, da želimo, naj bi ga spoštovali in po vrednosti cenili tudi tisti, ki govore drug jezik« (Več luči, str. 162).

NARODOVE PRAVICE

»Narod ima pravo, da kot tak biva, da svobodno razvija svoj jezik, da si ohranja tudi druge posebne lastnosti, po

katerih se razlikuje od drugih narodov.« Tako nam govori Mahnič.

Narodno pravo, naglašja, ni iluzija, temveč ima realno, stvarno podlago kakor vsako drugo naravno pravo.

Kratenje narodnih pravic je greh, pravi. Nihče nam ne sme kratiti prava, da si gojimo tudi jezik in z njim narodnost z vsemi nje svojčinami. Kdor bi hotel to pravo narodu odrehati ali kratiti, bi bil krivičen; grešil bi proti volji Stvarnikov. Kratenje narodnih pravic je pravi greh proti pravici. »Da bi se pač narodni zatiravci zavedali tega greha!« vzklika Mahnič.

O narodni izobrazbi pa poudarja: »Ima pa vsak narod naravno pravico na podlagi narodnega jezika izobraziti se do najvišje stopnje, torej pravico tudi terjati, da se mu osnujejo vsa kulturna izobraževališča od najnižjih do najvišjih« (Več luči, str. 178).

To je Mahničeva »narodnostna izpoved«. To je in mora biti tudi naša narodnostna izpoved, narodnostna izpoved zamejskih Slovencev!

IN DUHOVNO ŽIVLJENJE?

Askeza (vaja v krščanski populnosti), piše, mora biti vsakdanji kruh katoliški inteligenci, posebno tisti, ki ima nalogo narodu prednjačiti in voditi ga v javnem življenju.

Askeza kroti strasti, ki so vzrok nerednega življenja. Askeza zavrača egoizem, sebičnost in je vir požrtvovalne, iskrene, žarke ljubezni. Uči nas samozatajevanja, preziranja zemeljskih dobrin, časti, slave. Ustvarja idealiste, značaje, ki posvečujejo vse svoje življenje Bogu in narodu.

Askeza ni samo za duhovnike in redovnike, temveč tudi za laike, ki se borijo za božjo in narodno stvar.

Mahnič nam tudi priporoča sredstva asketskega življenja. To so: premišljevanje verskih resnic, molitev, prejemanje sv. zakramentov, posebno sv. obhajila ter krotenje strasti.

Na koncu nam kliče: »Čujte vi vsi, katerih se tiče. Ko molite Gospodovo molitev in izgovarjate besede: Kruh naš vsakdanji daj nam danes — mislite v prvem redu na kruh zdrave krščanske askeze, ki edini ohranja življenje Kristusovega vojaku« (Dr. Antun Mahnič, biskup. Katoliški svečenik. Priredilo Antun Alfirevič D. J. 1938. Str. 193).

DR. STOJAN BRAJSA

Baragovi »Indijanci«

Svetovna etnološka revija »Anthropos« je prinesla v zadnji številki obširno poročilo o velikem slovenskem misijonarju škofu Baragu in njegovi knjigi »Sege in navade Indijancev severne Amerike«. Revija knjigo zelo dobro ocenjuje ter povzema iz nje predvsem tista mesta, kjer je Baraga o Indijancih pripovedoval iz lastne izkušnje in študija ter s tem pripomogel k boljšemu poznanju indijanskih rodov Ottawa in Očipve, njihove materialne in duhovne kulture, njihovih šeg in navad.

To imenitno knjigo smo Slovenci dobili letos v rednih izdajah Mohorjeve družbe v Celju, dobrih 130 let potem, ko jo je Baraga spisal v nemščini in jo v skrajšani obliki še sam prevedel v francoščino. Izdaja Baragove knjige o Indijancih pomeni zato za Slovenijo velik kulturni dogodek, za Slovence, posebno mlade, pa mikavno branje. Že od nekdaj so se mladi fantje močno zanimali za Indijance in skušali posnemati načine njihovega življenja v naravi. Toda navadno so dobili v raznih knjigah in slikanicah o Indijancih pokvarjene in izmišljene pojme. V Baragovi knjigi bodo našli pravo podobo teh zanimivih rodov, bodisi da jo je misijonar sestavljal po lastnem opazovanju ali pa je jemal podatke zanj po drugih zanesljivih potopisnih. Zelo zanimiv je tudi prvi del knjige, v katerem Baraga popisuje, kako so se Indijanci borili za svojo zemljo in svoj lov, čeprav so v neenakem boju morali podleči ter počasi zapustiti svojo domovino in lov. Tudi s te strani je Baragova knjiga o Indijancih poučna, saj odločno odklanja grdi kolonializem tujih sil, ki še danes sega po zadnjih ostankih indijanskih rodov v Severni in Južni Ameriki.

Kakor v vseh knjigah, se tudi v tej Friderik Baraga pokaže kot človek, ki odklanja nasilje in krivico in ki kot misijonar s Kristusovim evangelijem prihaja reševati Indijance pred dušno in telesno pogubo. V tem oziru je zlasti zanimivo

njegovo opisovanje slabih navad Indijancev, posebno še pijančevanja in krutosti, ki so seveda redno izginile, kadar je Kristusova luč razsvetlila pogansko temo.

Baragovi Indijanci so živahni in napeto branje, znanstveni uvod univ. prof. dr. Vilka Novaka in znanstvene opombe na koncu knjige pa jo delajo sprejemljivo tudi za naše domače znanstvenike. Tekst lepo dopolnjujejo številne izvirne ilustracije.

Baragovo knjigo o Indijancih je za to izdajo prevedel in priredil Vlado Fajdiga, zunanja oprema pa je delo arhitekta Toneta Bitenca. Dobi se tudi po naših knjigarnah v zamejstvu.

—ao

Nepismenost v Italiji

Občutno zmanjšanje nepismenosti v vsedržavnem merilu potrjujejo podatki, ki jih je pred kratkim zbral osrednji zavod za statistiko. Ob koncu leta 1969 je bilo nepismenih v Italiji 3.033.000, vendar pa so v to številko vključeni tudi vsi tisti, ki so brez kakršnega koli šolskega spričevala in ki veljajo za polpismene. Pravih nepismenih je bilo 427.000. V primerjavi s podatki, ki so jih zbrali ob zadnjem ljudskem štetju leta 1961, je število nepismenih padlo za približno pol milijona. Pri tem naj pripomnimo, da je leta 1871 bilo v Italiji še 68,8 % nepismenih, leta 1969 pa je ta odstotek znašal 16,9.

Leta 1871 je bilo največ nepismenih na jugu in sicer v deželi Basilicata, kjer je bilo skoro 88 % nepismenih prebivalcev. Med zadnjim štetjem pa so ugotovili, da je ta odstotek padel na 20,14. Podobno je v Kalabriji, kjer jih je pred sto leti bilo 87 %, pred desetimi leti pa so jih našli 21,4 %. Na Siciliji in Sardiniji jih je bilo leta 1871 85 oziroma 86 %, zdaj pa jih je 15,5, oziroma 14,3 %.

V času takoj po prvi svetovni vojni so prosvetna društva v okolici Gorice zelo cvetela. Njih člani so si med drugim postavili za cilj, da bodo povsod in vedno govorili čisto slovenščino. V nekem kraju je mlad fant, zelo zavzet za lep jezik, celo predlagal, naj bi vsakdo, ki bo spregovoril spakedranko, plačal kot globo 20 stotink lire.

Imel je pa tisti fant mater, ki je govorila zelo zanikrno slovenščino. Da bi jo opozoril, naj malo bolje pazi na svoj jezik, se je poslužil nedolžne šale. Naredil se je bolnega, mater pa naprosil, naj gre na sedež društva in tam sporoči, da zaradi bolezni ne bo mogel priti k pevski vaji.

Mati mu je rada ustregla. Ko pride k pevovodju, začne: »Sm pršla meldat mojeva sina da ne more priti je nekaj marat.« Pevovodja je vzel opravičilo na znanje, pa dodal: »Ja, veste mati, pri nas velja pravilo, da je treba govoriti čisto slovensko. Kdor pogreši, plača za vsako besedo 20 stotink kazni. Vi ste pravkar rekli dve besedi, ki nista naši, zato boste dali 40 stotink.« Ženica globo odšteje, a pikro pripomni: »Grozno ste žleht, če zahtevate za vsako napačno besedo multo.« — »Se štirideset stotink,« se nasmehe pevovodja, »spet ste dvakrat pogrešili.« To je bilo ženski preveč. Jezno je vrgla denar na mizo in se obrnila k vratom, da odide. Toda jezicek ji ni dal miru, da ne bi rekla: »Vam ne bom rekla zbogom, če me za vsako besedo strajaste.« — »Se dvajset stotink, zopet tujka,« je bil pevovodja neizprosen. Se enkrat je ženica posegla v žep in brez nadaljnjih besed ogorčena odšla domov.

Ko sedaj poslušam vse naokrog, kako naši ljudje pačijo slovenščino, mi prihaja na misel tisti pevovodja. Če bi pobirali denar kot globo za vsako tujko ali spakedranko, bi prišli do obilja denarja, ki nam ga v kulturne namene tako zelo primanjkuje.

A. Vk., Nova Gorica

Letošnji knjižni dar Goriške Mohorjeve družbe

Letošnje knjige Goriške Mohorjeve družbe so že po naših domovih. Doživele so tople sprejem, saj so pristen izraz življenja naše slovenske skupnosti v Italiji. Bralec najde v njih toliko prijetnega in poučnega branja, da se še in še vrača h knjigam in jih z ljubeznijo jemlje v roke. Vzemimo jih danes v roke še mi pri »Katoliškem glasu«, ko se te dni pripravljamo na nedeljo katoliškega tiska! Knjige Goriške Mohorjeve družbe so namreč pomemben del našega dobrega tiska in zaslužijo, da imajo vstop v vsako slovensko družino.

Knjižni dar za leto 1971 je bogat: štiri knjige, 674 strani in za to je treba odšteti le 2.000 lir. Seveda pa tako nizka cena zahteva od naših ljudi poln odziv; to se pravi: knjige ne smejo ostati na upravi, temveč morajo biti čimprej razprodane. To je pa že stvar naše skupne narodne in verske zavesti, vneমে poverjenikov in zavzetosti poedincev.

Prva pomembna knjiga je tradicionalni koledar. Prizadevno in domiselno ga je uredil Maks Komac. Že kalendarij je zelo privlačen. Vsak mesec krasi slika, povečini s Primorskega, sad fotografije vneমে dr. Slavka Bratine. Nato sledita dva tehtna članka: dr. Lojze Škerl poroča o novih bogoslužnih obredih, dr. Anton Kacin pa piše o našem šolstvu ob 25-letnici

Visok odstotek nepismenih so beležili tudi v Pugli, Kampaniji ter v Abrucih in v Molise, kjer je bilo nepismenih preko 80 %, zdaj pa jih je od 13 do 25 %. V teh deželah je pojav upadal zelo počasi, medtem ko se je na severu zmanjšala nepismenost zelo naglo.

V Italiji je še vedno pereče vprašanje tako imenovane povratne nepismenosti, kateri zapadejo otroci, ki sicer hodijo v osnovno šolo, a je ne dokončajo. Stopnja njihove pismenosti je zelo nizka in kmalu potem, ko so zapustili šolo, so taki otroci znova skoro popolnoma nepismeni. Šolske oblasti in razne ustanove, ki skrbijo za ljudsko izobrazbo, se že več časa trudijo, da bi ta pojav odpravile. Zato je bilo izvedenih že več pobud. Pri tem je omeniti predvsem številne ljudske tečaje v izobraževalnih središčih in v čitalnicah, kjer se skušajo zoperstaviti pojavu povratne nepismenosti. V raznih središčih v državi je lani delovalo približno tisoč izobraževalnih žarišč, istočasno pa so tudi odprli več bralnih centrov.

Mesec za katoliški tisk

POGUBNA BREZBRIŽNOST

Nedelja katoliškega tiska je pred nami. S kakšnim razpoloženjem smo jo dočakali? Nam ta beseda sploh kaj pomeni? In, se čutimo kaj soodgovorne za njen uspeh?

Pretekli četrtek se je goriški nadškof msgr. Cocolin sestal s slovenskimi duhovniki. Razgrnil jim je svoj načrt, kako naj bi tudi letošnja postna akcija potekala v nabiranju sredstev za gobavsko postojanko v Manikrò, kajti tudi goriška nadškofija mora biti misijonarska. Slovenski duhovniki so svojemu nadpastirju pritrtili, ko jim je razlagal pomen te akcije za duhovno rast Cerkve na Goriškem in mu obljubili, da bodo njegovo zamisel podprli z vso svojo zavzetostjo.

Msgr. Cocolinu pa je ležala na srcu še druga zadeva: naš »Katoliški glas«. Prisotni smo se kar začudili, s koliko odločnostjo je poudaril potrebo takega lista kot je prav naš tednik. Goriška nadškofijska skupnost, je dejal, se nikakor ne more odreči glasilu, kot je »Voce Isontina« za italijansko govoreče vernike, »Katoliški glas« pa za slovensko govoreče. Ta lista imata posebno poslanstvo: informirata, oblikujeta in usmerjata. Za verski in moralni dvig goriške škofije sta nujno potrebna. Zato noben dušni pastir ne bi smel biti do njiju brezbrizen; njegov cilj bi moral biti: v vsako italijansko družino »Voce Isontina« in v vsako slovensko »Katoliški glas«. Dokler tega ne dosežemo, bo del vernikov stal ob robu verskega življenja v nadškofiji in ohranjal miselnost, ki se ne sklada z miselnostjo Cerkve.

Goriškemu nadškofu — in gotovo enako tržaškemu — ni vseeno, kaj njegovi verniki berejo in kakšen tisk prihaja v njihove domove. Vseeno ne sme biti zato tudi nam, pa bodimo duhovniki ali laiki. Otrsimo se tiste lahke brezbriznosti, da bo »Katoliški glas« že lahko izhajal naprej, če je to zmogel do sedaj. Ne! Brez našega sodelovanja, naše opore in pomoči ne bo šlo. Starejši naročniki umirajo, mlajši pa se ne priglašajo. Je krivda le pri slednjih?

Ne, krivda je predvsem na nas, ki mirno ugotavljamo, da v tolikih družinah »Katoliškega glasa« še ni, ki mirno gledamo, kako ga marsikje odpovedujejo, ki mirno sprejemamo na znanje, da se število naročnikov manjša, namesto da bi naraščalo. Smo ali nismo živi udje Cerkve, ki mora biti misijonarska in apostolska obremen? Kako smo si zato zamislili praznovanje nedelje za katoliški tisk? Kako ga bomo podprli?

Najprej: poravnajmo naročnino za letošnji in za nazaj, če je še nismo. Potem: če smo iz kakšne napačne občutljivosti list odpovedali, naročimo se zopet nanj.

Nato: premislimo, kdo v naši bližini lista ne prejema in kaj bi se dalo storiti, da bo list prišel tudi v njegov dom.

Nadalje: prispevajmo kak dar v tiskovni sklad, vsak po svojih možnostih. Prav zato so bile razdeljene ovojnice, da vanje položimo dar, Bogu na oltar.

In še: če vemo za koga, ki nima finančnih sredstev, pa bi list rad imel, organizirajmo vanj kako nabirko in priskočimo mu na pomoč. S tem bomo svoje krščanstvo v dejanju izpričali.

Končno, priporočimo Bogu vse tiste, ki katoliški tisk odklanjajo. Naj jih milost božja razsvetli kot Savla pred Damaskom!

snila, o čemer nam knjiga proti koncu izčrpano govori. Močnik je s svojim opisom otel pozabi marsikaj iz našega polpretekega življenja, za kar mu moramo biti iskreno hvaležni. Prav na zanimiv in topel način je znal opisati tudi kraje in način življenja v Trnovskem gozdu, drugod na Goriškem ter v Liguriji, kakor tudi znal prikazati svetle like naših učiteljev in drugih narodnih buditeljev najprej pod Avstrijo in kasneje pod fašizmom. Naj bi ti koristni zgledi bili kažipot naši mladini, da se bo znala po njih uravnjavati in s svoje strani prispevati za nadaljnji razcvit naše skupnosti v Italiji. Knjiga Huberta Močnika je od vseh štirih letošnjih knjig Goriške Mohorjeve družbe najbolj obsežna: ima kar 260 strani in mnogo dokumentarnih slik. Žal pa pri nekaterih manjka potrebna razlaga.

Tudi zbirka črtic Vinka Beličiča »Med mejniki« je odsev našega življenja ob meji, ki jo je začrtal čas po zadnji vojni. Vinko Beličič zna pripovedovati na posebno privlačen način. Jezik je pesniški, izrazno bogat, misli duhovite, vse pa poveva nenavadno topel slog, ob katerem se človek istočasno razvedri, nasmeje in izpraša svojo vest. Naj bi tej knjigi sledile še mnoge izpod peresa tako duhovitega in izrazno krepkega pisatelja kot je prav Vinko Beličič! Njemu in založnici za to literarno poslastico iskrena hvala!

Četrta knjiga pe je v stilu večernic pisana knjiga »Gobavi lord«, ki jo je spisal P. H. Achermann, prevedla pa Nada Konjedic. Zgodba bo ljudem všeč, saj je polna romantičnega vzdrušja in moralnega pouka. Glavni junak zgodbe je angleški zdravnik, sin bogatega framasona, ki napravi z nekim zelo vernim učenjakom stavu, da bo v teku enega leta dokazal, da Kristus ni živel in da je zato naša vera prazna. V Svici, kamor nato zdravnik odide, da bi proučeval tropske bolezni, spozna bolno dekle, ki tako vpliva nanj, da se spreobrne. Še več: odide med gobavce in se tam okuži s to strašno boleznijo. Njegova smrt prežene duha nevere tudi njegovim staršem, ki se podvržejo Kristusu.

Prepričani smo, da so naši bralci že v posesti teh vsebinsko tako bogatih knjig. Toda s tem se ne smemo zadovoljiti. V mesecu katoliškega tiska in za nedeljo dobrega tiska dokažimo, da znamo biti apostoli dobrega tiska med svojimi rojaki, pa naj mislijo tako ali drugače. Kako bi bilo lepo, če bi mogli kmalu poročati: Knjige Goriške Mohorjeve družbe za leto 1971 so pošle! Se vam zdi to nemogoče? Zakaj pa ne? Vse je odvisno od naše prizadevnosti za dobro stvar.

—Jk

BLAGOSLOV METODOVE „KRIVDE“

Preteklo leto je bilo jubilejno leto panonsko-slovenskega nadškofa sv. Metoda, namreč 1100-letnica, kar je sv. Metod postal nadškof obnove starejših slovanskih metropolij v Panoniji in vodja slovanskega misijona (pri Moravanih in panonskih Slovencih) ter 1100-letnica, kar so ga v Regensburgu obsodili in vrgli v ječo v Ellwangu (sedaj lepem malem mestu vzhodno od Stuttgarta).

ZADOSTILNA SVEČANOST V ELLWANGU

Zupan mesta Ellwangu, dipl. jurist Karl Wöhr, je ob začetku lanskega leta priredil na magistratu svečan sprejem in častnim gostom razglasil za mesto Ellwangu jubilejno »Metodovo leto«. To je bilo veliko presenečenje, kajti večina odličnih osebnosti je komaj kaj vedela o Grku Metodu, ki je s svojim bratom Konstantinom (Cirilom) bil krščanski misijonar pri Slovanih, ki je kot carigrski opat bil v Rimu od samega papeža Hadrijana II. posvečen za duhovnika, po smrti brata Konstantina (Cirila) pa ga je papež posvetil tudi v škofa in mu poveril vodstvo slovanskega misijona.

Izobraženi ellwangenski župan je skupaj s svojim rojakom univ. prof. dr. Viktorjem Burrom, ki predava zgodovino v Gradcu, svojim gostom razložil, da je 1200 let stari Ellwangu z imenom slovanskega blagovestnika, nadškofa sv. Metoda, usodno povezan. Slavn nadškof sv. Metod se je po svojem škofovskem posvečenju v Rimu (869) najprej zadrževal v Panoniji pri knezu Kocljju, na pomlad ali v začetku poletja 870 se je pa napotil še v drugi del svoje metropolije, na Moravsko, kjer so ga zajeli vojaki pasavskega škofa Hermanika in ga odvlekli na Bavarsko. Tu so ga v novembru postavili pred sodišče v Regensburgu. Bavarski episkopat ga je vpriču kralja Ludovika Nemškega obsodil na ječo v Ellwangu, ki je takrat bil samo še samostan, skrit med obširnimi gozdovi. Čeprav sedanji Ellwangu ne nosi nobene krivde za tisto krivično obsodbo, vendar se hoče oprati madeža, pečata »ječe« tako pomembne svetniške osebnosti v cerkveni in svetni zgodovini tiste dobe. Sklenjeno je bilo, da bodo v Ellwangu slovanskega blagovestnika nadškofa sv. Metoda odkrili na mestni sodniški palači spominsko ploščo. In to se je tudi zgodilo 12. julija vpriču slovanskih zastopnikov.

Pred odkritjem spomenika, velike marmornate plošče, na kateri je ellwangenski akad. kipar Hans Scheble upodobil Metodovo sojenje v Regensburgu, je mestni župan Wöhr skupaj z mestnim notarjem Pavlom Mackom napravil še odličnejše zadostilno dejanje. Mesto Ellwangu je zbralo ne samo za spominsko ploščo sedem tisoč mark, marveč tudi za veliko dragoceno votivno svečo z ellwangenskim grbom in ellwangenskim mestnim trakom (zastavo) v čast panonskemu nadškofu sv. Metodu, ki naj se ponese v Panonijo in tam na posebnem kraju prižge. In tako sta ellwangenski župan Karl Wöhr in ellwangenski notar dr. Pavel Mack pripeljala votivno svečo v čast sv. Metoda najprej na Koroško k uredniku ekumenske revije »Mater Ecclesiae« — »Presveta Bogorodica«, z njim pa naprej v Panonijo, v Maribor in Ptuj, kjer je sv. Metod s knezom Kocljem pred 1100 leti začel graditi prestolno cerkev, sedanjo ptujsko proštjsko cerkev.

Votivno svečo mesta Ellwangu je v Marijini baziliki v Mariboru prevzel mariborski škof, jo blagoslovil in z lepim nagovorom izrekel zahvalo. Navzoči mariborski bogoslovci in duhovniki so zapeli himno v čast sv. Cirila in Metoda, ellwangenski župan je pa svečo nasadil na svetilnik nad Slomškovi grobom. Slovesnost je izvenela svečano kot pravo krščansko bratsko srečanje med zastopniki nemškega naroda in zastopniki slovanskega ljudstva.

ODMEV V EVROPSKI JAVNOSTI

Metodovo jubilej žalnega spomina so proslavili tudi v širši evropski javnosti. Na III. mednarodnem kongresu za slovansko zgodovino in filologijo v Salzburgu in v Regensburgu so bili referati, ki so obravnavali sojenje nadškofa sv. Metoda. Najpomembnejši referat je imel v Regensburgu univerzitetni profesor dr. Franc Mayer z naslovom »Causa Methodii« — »Metodova krivda«, v katerem je dokazal nedolžnost sv. Metoda in njegove zvestobe rimskemu papežu. Oba krajevna škofa, salzburški nadškof dr. Edvard Macheiner in regensburški škof dr. Rudolf Graber, pa sta v svojih stolnicah imela lep slavnostni nagovor, v katerem sta obžalovala »nesrečno obsodbo sv. Metoda«.

Tudi vzhodni, carigrski Cerkev, iz katere sta k Slovanom prispela sv. solunska brata Ciril in Metod, je zaradi krivične obsodbe panonskega nadškofa bilo izrečeno obžalovanje in narejeno zadostilno dejanje. Ze ko je carigrski ekumenski patriarh Atenagora v aprilu 1970 dospel težko bolan na Dunaj, mu je mariborski škof dr. Držičnik poslal po uredniku ekumenske revije »Presveta Bogorodica« toplo pismo s prisrčnimi željami za skorajšnje okrevanje v jubilejnim letu sv. Metoda, ki je k Moravanom in k Slovincem z bratom Konstantinom (Cirilom) prispel iz Carigrada. Pismu je bilo pridruženo tudi slovansko darilo, velika podoba mučeniškega nadškofa sv. Metoda, umetnina akad. kiparja prof. F. Goršeta.

Se bolj pa je zadostilna poteza vzhodni carigrski Cerkev bila narejena v Regensburgu 6. julija 1970 med slovesno staroslovensko (glagolsko) mašo, katero je daroval papeški delegat kardinal dr. Seper ob navzočnosti grškega eksarha in metropolita nadškofa dr. Krizostoma Tšiterja z Dunaja in ob navzočnosti številnih kongresistov (udeležencev III. mednarodnega slovanskega kongresa), med katerimi je bil tudi mariborski škof dr. Maksimilijan Držičnik. Kardinal dr. Seper je kot papeški delegat povabil k sebi grškega eksarha kot zastopnika patriarha Atenagora in sta se malo pred mašo vpriču evharističnih darov objela in poljubila.

Teden dni za tem je v čast sv. Metoda bilo v Ellwangu slovesno odkritje zadostilne spominske plošče, ki so se ga udeležili Slovenci od vseh strani.

Zupan mesta Ellwangu je o tej slovesnosti sam poročal z radijsko oddajo v nemškem radiu »Deutsche Welle« v Kölnu. To oddajo so potem povzele vse slovanske oddaje v tem kölnskem radiu. Tako je glas o zadoščenju sv. Metoda šel širom po svetu. Z imenom panonsko-slovenskega nadškofa pa se je poudarilo slovansko ime in slovansko sodelovanje v Ellwangu, za kar je ellwangenski župan bil posebno hvaležen. Dvakrat se je v pismu posebej zahvalil. Zadnje pismo z dne 28. avgusta 1970 se tako glasi: »Zelo me je radostilo, da je romanje v Ellwangu pri vseh vaših rojakih izzvalo navdušenje. Vesel sem tudi poročanja o tem v slovanskih listih v Avstriji, Italiji in Jugoslaviji. Zelo mi je v radost, da so 23. avgusta blagoslovili temeljni kamen za cerkev sv. Cirila in Metoda v Mariboru. Še bolj me bo veselilo, če se bom mogel udeležiti tudi blagoslovitve nove cerkve. Vaš Karl Wöhr.«

SPOMINSKA CERKEV V MARIBORU

Tako vidimo, da se pošteni Nemci veselijo vsega, kar je v zvezi s sv. Cirilom in Metodom. Regensburški škof dr. Graber je v pismu kraj novembra objubil, da se bo letos udeležil posvetitve spominske cerkve sv. Cirila in Metoda v Mariboru in obiskal pokrajino Metodove nadškofije.

Vsekakor je zelo posrečena zamisel, da se je spominska cerkev sv. Cirila in Metoda začela graditi lani, v jubilejnim letu sv. Metoda, in to na robu nekdanje Panonije in Metodove nadškofije, v Mariboru.

Mariborski škof dr. Maksimilijan Držičnik je lani v maju zapisal v »Sporočilih škofljskega ordinariata duhovnikom« naslednje: »Nova cerkev sv. Cirila in Metoda na Tezmem bo spomenik zahvale vs. bratoma, da sta pred davnimi časi prinesla našim vernikom luč vere in obenem položila temelje naši krščanski omiki in vsemu duhovnemu napredku slovanskega naroda... Nova cerkev bo tudi spomenik božjemu služabniku škofu Antonu Martinu Slomšku, ki je ustanovil znamenito bratovščino sv. Cirila in Metoda. Nova cerkev v čast sv. bratoma bo trajan spomenik na to Slomškovo ustanovo, obenem pa poziv k molitvi in k delu za edinost kristjanov v duhu sv. Cirila in Metoda ter božjega služabnika Slomška. Naj bi nova cerkev postala duhovno žarišče ekumenskega duha in ekumenskega dela po želji in navodilih II. vatikanskega cerkvenega zbora!«

Ko zaključujemo Metodovo jubilejno leto, je sad proslave že med nami: gradnja spominske cerkve sv. Cirila in Metoda v Mariboru kot našega narodnega svetišča. Cerkev komaj dobiva streho, pa so že priromale prve večje skupne vernikov iz Prekmurja k njej, počastit sv. brata, slovanske blagovestnika. Nedvomno je gradnja cerkve v sedanjem času izredno draga. Toda idealizem vernih src bo zmogel vse.

DR. METOD TURNSEK

Opomba uredništva: Darove za spominsko cerkev sv. Cirila in Metoda v Mariboru lahko pošljate na upravo našega lista!

Slovenska beseda na odru nas je spet združila

Našim bralcem posredujemo razgovor, ki ga je imel eden urednikov našega lista s predsednikom Zveze slovenske katoliške prosvete dr. Kazimiro Humarjem neposredno po izredno uspelem gostovanju Slovenskega gledališča iz Trsta v gledališču Verdi v Gorici 14. januarja s Tolstojevo dramo »Moč teme«.

V čem vidite, g. doktor, poslanstvo Slovenskega gledališča?

Slovensko gledališče v Trstu ima najprej tisto nalogo, ki jo ima vsako poklicno gledališče kjerkoli na svetu: gojiti dramsko umetnost in z njo posredovati ljudem vrednote, ki so jih ustvarili dramski umetniki in ki pridejo do polnega izraza le, če so podane na odru v živi besedi. Poleg tega ima SG v Trstu, kot edino poklicno gledališče slovenske narodne manjšine v Italiji še to posebno poslanstvo, da goji med rojaki tudi slovansko narodno zavest s tem, da posreduje gledalcem dramske vrednote, ki so jih ustvarili slovenski dramatik. Kajti slovansko dramsko umetnost more posredovati le slovansko gledališče. S tem opravlja gledališče še vlogo posrednika med dvema kulturama, saj ima izreden položaj, da lahko seznanja narodno večino z dramsko umetnostjo narodne manjšine. Zato bi morali igralci Slovenskega gledališča pokazati potrebno zavest za amaterske dramske skupine, ki potrebujejo izkušnih režiserjev.

Kakšni občutki so vas prevevali v četrtek 14. januarja, ko ste bili priča tako množični udeležbi pri drami »Moč teme« v dvoranah gledališča Verdi?

Bili so naravno občutki veselja in po-

tudi to uredilo, nismo imeli nobenih pri-
držkov.

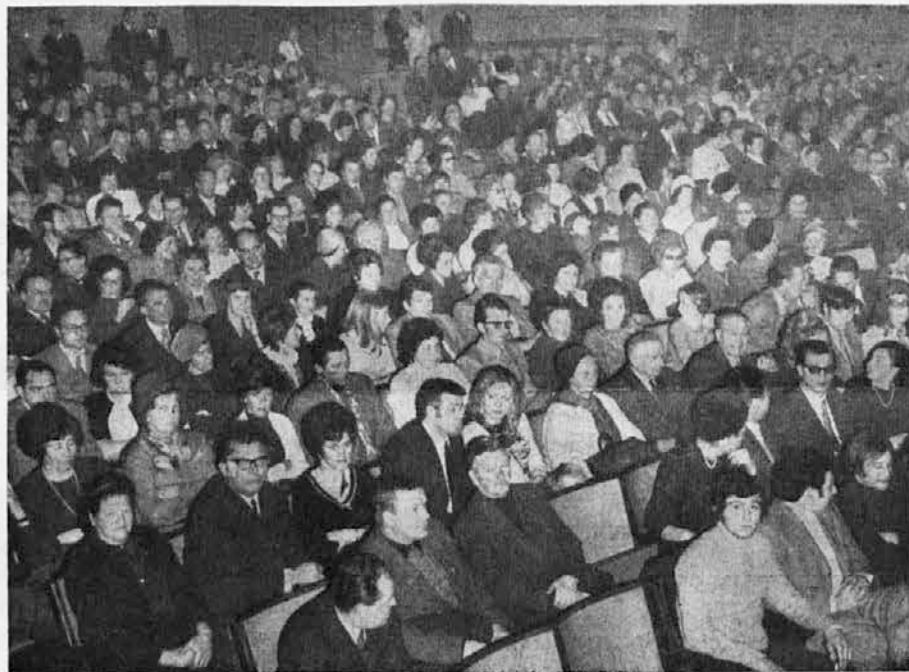
Vas je napovedani program SG za sezono 1970/71 zadovoljil? Kaj bi si želeli za prihodnjo sezono?

Za gledališko sezono 1970/71 v Gorici smo se zmenili, da bosta poleg SG iz Trsta gostovala še Primorsko gledališče iz Nove Gorice in Drama iz Ljubljane. Dramska dela so bila izbrana tako, da bi zadovoljila čim širši krog gledalcev. Seveda vsako delo ne bo zadovoljilo vsakega gledalca. Cloveški okusi so si preveč različni. Vendar mislim, da bo lahko vsakdo prišel na svoj račun, bolj zahtevni in manj zahtevni gledalci. Za prihodnjo sezono si želim, da bi imeli večje število dobrih slovenskih dram.

Bili ste eden pobudnikov za gradnjo Katoliškega doma v Gorici. Ste mnenja, da je dvorana v tem domu funkcionalna in primerna za igre, ki jih prireja Slovensko gledališče? Ali bi bila potrebna še gradnja nove dvorane, ki jo želi postaviti Slovenska prosvetna zveza? Bi videli v tem neke vrste dopolnitev za slovansko skupnost na Goriškem ali pa zaostritev odnosov med obema ideološko različnima taboroma?

Na prvo vprašanje sem že odgovoril zgoraj. Na drugo pa bi odgovoril samo to, da ima vsakdo pravico delati, kakor se mu zdi prav. Monopoli so mi bili zmeraj odvratni, sodelovanje pa je koristno za vse, kot se je prav letos pokazalo.

Se vam zdi prav, da nekateri načelno nočejo obiskovati predstav, ki so v Katoliškem domu, drugi pa spet ne tistih, ki so v dvorani na korzu Verdi št. 13?

Pogled na del slovenskega občinstva, ki je ob nastopu Slovenskega gledališča iz Trsta v gledališču Verdi v Gorici s Tolstojevo dramo »Moč teme« v četrtek 14. januarja popolnoma napolnilo prostorno dvorano. Nad 800 naših rojakov se je udeležilo te mogočne predstave

nosa. Veselja, ker se je zbrala res izredno številna publika, ponosa pa zato, ker sem videl, da tudi preprosti slovenski človek ljubi gledališko umetnost. Tega pojava ni opaziti povsod. Na tako publiko smo lahko vsi ponosni. Istočasno sem pa bil tudi nekoliko zaskrbljen, ali bo tako navdušenje trajalo. Bojim se namreč, da ne bi naše skupno sodelovanje zdrknilo v iskanje kakih skupinskih interesov. To bi gotovo bilo v škodo lepo začemu delu.

Ko se je sprožila misel za organizacijo skupne gledališke sezone v Gorici združene z abonmajti, ste imeli spočetka kake pomisleke ali pridržke?

Misel na organiziranje redne gledališke sezone v Gorici se je pletla že dolgo, lahko rečem, odkar je začelo gostovati SG v Katoliškem domu. Izkazalo se je namreč, da je tamkajšnja dvorana v glavnem dovolj velika za vse stvaritve SG. Kmalu se je pokazalo, da je tudi obiskovalcev zadostno število, če so le igre primerne. Ob teh ugotovitvah je vstajala želja, da bi število obiskovalcev še pomnožili, če bi imeli redna gostovanja in če bi uvedli abonmaje kot jih imajo drugod. Iz te želje so začeli nastajati načrti, kako to izpeljati. V občasnih razgovorih smo ugotovili, da enako mislijo vsi: vodstvo SG, predsednik EMAC Giuseppe Agati, vodstvo Zveze slovenske katoliške prosvete in tudi vodstvo Slovenske prosvetne zveze. Iz takih skupnih spoznanj so nastali skupni razgovori, ki so letos privedli do formalne ustanovitve odbora za redno gledališko dejavnost za Slovence v Gorici, pri katerem so, kot znano, zastopnik SG, ZSKP, SPZ in občinske ustanove EMAC. Kakih posebnih pomislekov ali pridržkov ni bilo od strani ZSKP nikoli, razen da nas je nekoliko skrbela izbira del, ki bodo prišla na oder. Saj razumete, da kot katoličani ne moremo zagovarjati določenih avantgardnih del dramske umetnosti. Ko se je

Fanatični ljudje mi niso bili nikoli všeč. Tako mi niso tudi tisti, ki samo iz ideološkega fanatizma, to je zaradi trme, ne gredo sem ali tja. Nekaj takih fanatikov je zmeraj živelo med nami in bodo živeli. Mislim pa, da je njih število zmeraj manjše.

Ste pesimist ali optimist glede razvoja kulturno-prosvetne dejavnosti med Slovenci na Goriškem?

Mislim, da ne gre za pesimizem ali optimizem, temveč za optimistični realizem. Ta mi narekuje, da verujem v vedno uspešnejše kulturno-prosvetno delo med nami v zamejstvu, če bomo znali nove rodove vzgajati za slovenstvo in ne za razne tuje ideologije, kot se je dogajalo v polpreteklosti.

Naklada verskega lista „Družina“ raste

Verski list »Družina«, ki ga izdajajo slovenski škofje in izhaja v Ljubljani, se vedno bolj uveljavlja. List izhaja dvakrat na mesec. V preteklem letu so ga tiskali v 130.000 izvodih. Uprava računa, da se bo v tem letu število naročnikov povečalo na 140.000. Družina prihaja v lepem številu tudi na Tržaško in Goriško.

Vdor umazanega tiska iz skandinavskih dežel

V zadnjem času se je zelo razširilo pošiljanje pornografskega materiala iz Švedske in Danske. Gre za umazane časopise in knjige ter za filme raznih vrst, ki jih razpošiljajo na premeten način po raznih kanalih. Na nemško-danski meji so pred kratkim zaplenili 500 kg takega materiala. Sodne oblasti v Milanu so izdale odredbo, po kateri morajo pošne oblasti zapleniti omenjeni material.

Zlati jubilej slovenskih usmiljenk v Beogradu

Skupina slovenskih usmiljenk na izletu na Avalo pri Beogradu, kjer stoji mogočni Meštrovčev spomenik neznanemu junaku

Dne 27. novembra, ko družba »Usmiljenih sester sv. Vincencija Pavelskega« obhaja praznik Čudodelne svetinje Brezmadežne, so slovenske usmiljenke v Beogradu intimno, pa vendar primerno, lani proslavile svoj zlati jubilej bivanja v glavnem mestu Jugoslavije — v Beogradu.

Z Jugoslavijo, ki je nastala po prvi svetovni vojni, so se odprla vrata Balkana proti Evropi. Srbija je bila poprej tako rekoč zaprta za vsak stik s katoličani. Saj so takrat imeli samo eno katoliško kapelo v Beogradu, ki pa je bila namenjena samo tujcem-diplomatom. Bila pa je še ena katoliška cerkva z majhno katoliško skupnostjo v Nišu. Za Srbe je bil katolicizem vera »drugih — tujcev«.

Da bi kulturno raven sanatorija dvignili na evropsko višino, se je leta 1920 nekaj zdravnikov, ki so imeli v Beogradu privatni sanatorij pod imenom »Vračar«, obrnilo na prav takrat se porajajočo slovensko provinco usmiljenk v Ljubljani s prošnjo za nekaj usmiljenk-bolničark, ki naj bi prevzele bolničarsko službo v sanatoriju. In res so se odzvale, zveste duhu svojega ustanovitelja. Prvikrat je pravoslavni in srbski Beograd zagledal katoliške redovnice 3. avgusta 1920. Prišlo jih je devet, a z njimi v pomoč še šest slovenskih deklet. Ljudje so jih gledali začuden in z nezaupanjem.

Za stanovanje so jim dali hišico ob sanatoriju, kjer še sedaj prebivajo. Vse je bilo zapuščeno. Prava betlehemska revščina. Za njihovo skupnost — 15 oseb — so dobile vsega skupaj sedem žimnic. Morale so se pridno obrniti v hiši in sanatoriju, da so napravile malo reda. Kmalu je povsod vse zablestelo od čistoče.

Marsikaj so sestre v tem času preživele in pretrpele, a tudi veliko dobrega storile. Za njimi so počasi prišle še druge v razne bolnišnice. Sedaj štejejo v Beogradu sestrsk skupnosti preko 350 sester. Povsod uživajo veliko spoštovanje. Začetni strah, da bodo sestre nasilno »prekrščevale« ljudi, je že zdavnaj izginil. Vsi so spoznali in se prepričali, da je njihovo delo apostolat ljubezni v službi trpečih in potrebnih.

Za njihov zlati jubilej je bila prisrčna svečanost v »katedralni« cerkvi Kristusa Kralja v Beogradu. Slovesno mašo je imel nadškof dr. Bukatko, a prisoten je bil tudi svetnik nunciature msgr. Paolo Giglio. Do izraza je prišlo ekumensko razumevanje med različnimi ženski kongregacijami, saj so bile vse zastopane. Cerkev je bila za res polna sester in vernikov, ki so tako želeli pokazati svojo hvalečnost Bogu za vse milosti v zvezi s tem jubilejem.

Največ slovenskih sester je prišlo v Beograd po drugi svetovni vojni, ko so bile odpuščene iz vseh javnih ustanov v Sloveniji in ko so tam izgubile vse svoje zavode. Srbski zdravniki so jih z veseljem sprejeli. Prav nič jih ni motila uniforma. Veseli so bili, da so dobili tako vestne sodelavke.

Razen na Vračarju, ki je sedaj seveda nacionaliziran in pridružen državnim bolnišnicam, so slovenske usmiljenke na klinikah in v železniški bolnici na Dedinjah. V Beogradu so tudi slovenske mariborske šolske sestre, Marijine sestre in zagrebske »Milosrdnice«, ki so zaposlene v »Gradski bolnici« in v župnišču Kristusa Kralja.

V notranjosti Srbije so katoliške redovnice še v Nišu, Sabcu, Smederevu, Vrnjački banji ter Knez selu pri Nišu.

Msgr. Al. Turk, Beograd

Pomembno ekumensko srečanje v Trstu

Teden krščanske edinosti je tudi letos za nami. Če bi hoteli sedaj napraviti nekaj obračuna, bi ta moral biti vsekakor pozitiven. Tudi naši ljudje so se ta teden zbirali k molitvi za edinost med kristjani. Zlasti člani Apostolstva sv. Cirila in Metoda so se brez dvoma zavedali te svoje vsakdanje molitvene dolžnosti.

Teden edinosti pa nam je nudil tudi dovolj krepke duhovne ekumenske hrane. Posredoval nam jo je priznani ekumenski delavec iz Ljubljane dr. Franc Perko, profesor na teološki fakulteti. Kar dvakrat je govoril po radiu Trst A v nedeljo 17. januarja.

Daljšje predavanje o ekumenskem položaju v svetu in v matični domovini pa smo slišali že v soboto zvečer v prostorih Slovenske prosvete v Trstu, namenjeno predvsem mladim ljudem ter izobraženecem. Žal, da je deloma izostal napovedani razgovor, ker se je mnogim poslušalcem mudilo na prav tako važno predavanje dr. Trstenjaka, znanega psihologa in predavatelja na teološki fakulteti v Ljubljani v dvorani Marijinega doma.

Svoj višek je Teden krščanske edinosti dosegel že v nedeljo 17. januarja popoldne, z vzhodno liturgijo v staroslovenskem jeziku in po bizantinskem obredu v kapucinski cerkvi na Montuči. Zaradi nenadne obolelosti tretjega duhovnika sta somaševala le dva domača duhovnika, že omenjeni dr. Franc Perko iz Ljubljane in dr. Angel Kosmač iz Trsta. Za petje je poskrbel dobro znani ekumenski zbor pod vodstvom dr. Zorka Hareja, ki že skoraj deset let zvesto spremlja in daje pristni vzhodni okvir vsem našim ekumenskimi slovesnostim na Tržaškem. Ljudje so zbrano sodelovali med sveto liturgijo, saj so imeli vsi na razpolago slovenski prevod. Prisotnih je bilo tudi nekaj italijanskih vernikov. V lepem številu so verniki pristopili tudi k sv. obhajilu pod obema podobama.

Kot že lansko leto se je tudi letos ta lep ekumenski dan zaključil v Marijinem domu v ul. Risorta. Dvorana je bila tudi tokrat premajhna za vse, ki so se hoteli udeležiti zgodovinskega dogodka. Prišlo je namreč do prvega srečanja slovenskih tržaških katoličanov s pravoslavni Srbi, ki že od prve polovice 18. stoletja bivajo v Trstu in so že leta 1753 zgradili, skupaj z grško pravoslavno skupnostjo, svojo prvo cerkev. To so pozneje porušili in zgradili novo na istem mestu, ki stoji že sto let in je posvečena sv. Spiridionu (l. 1869). Brez dvoma se šteje med najlepše vzhodne cerkve na Zapadu in je pravi okras mestnemu središču.

Predstavnice srbske cerkvene skupnosti je v imenu slovenskih katoličanov pozdravil predstavnik Apostolstva sv. Cirila in Metoda iz Trsta, ki je tudi naglasil, koliko skupnega smo imeli in še imamo kristjani različnih veroizpovedi, zlasti pravoslavni in katoličani. V sedanjem času pa, in prav gotovo še bolj v bodočnosti, nas vse čakajo še težje naloge, da tudi v ta današnji zmaterializirani svet skupaj poneseemo blagovest odrešenja in človeštvu pomagamo na pot miru in ljubezni. Prav zato je potrebno, da se kristjani med seboj spoznavamo in enkrat za vselej damo slovo časom, ko smo si stali drug ob drugem bolj tuji kot bratje. In v tem smi-

slu je bilo nadvse dobrodošlo to naše prvo srečanje vernih Srbov in Slovencev.

Nato je zbor srbske pravoslavne cerkve sv. Spiridiona pod vodstvom Licia Dekliča zapel nekaj srbskih cerkveno-narodnih in liturgičnih pesmi, v katerih se prepletajo verski in narodni motivi, kakor se danes v pokoncilskem času močno priporoča tudi v katoliški Cerkvi. Koncert, ki je obsegal 11 pesmi in je bil razdeljen v dva dela, se je začel s pesmijo »Oče naš«, zaključil pa s himno sv. Savi »Uskliknimo s ljubavljavo svetitelju Savi« srbskega skladatelja Stevana Mokranjaca. Radi smo tudi prisluhnili božični pesmi »Rodžestvo tvoje« našega priznanega openskega organista in pevovodje Stanka Maliča, ki je dolga leta vodil tudi zbor cerkve sv. Spiridiona.

Cerkveno srbsko skupnost v Trstu je nato predstavil v kratkem govoru sedanjí predsednik, ki je orisal tudi nekaj zgodovine pretekle in polpretekle dobe in podal sedanjo sliko srbske pravoslavja izven domovine. Spet so se na odru oglašile srbske cerkvene pesmi, čemur je sledil na pol domači razgovor med občinstvom v dvorani in gosti, ki so radi odgovarjali na vsa vprašanja. Seveda je naše ljudi zanimala še posebno juridična plat te edinstvene cerkvene ustanove na Zapadu, katera je že dve stoletji urejena po posebnem pravilniku, ki jo dela skoraj neodvisno, čeprav je vsaj duhovno še vedno vezana na srbski patriarhat, pravno pa na srbskega škofa Dionizija v Ameriki. Kot župnija se razteza na vse pravoslavne Srbe na ozemlju italijanske republike. Mnoge je zanimala tudi vloga laikov v pravoslavni Cerkvi in še posebej v tržaški skupnosti. Na vprašanja je odgovarjal njen predsednik in nekateri duhovniki. Saj so bili kar štirje pred nami poleg še nekaterih zastopnikov pravoslavni laikov.

Za zaključek se je na odru predstavil še domači ekumenski zbor, ki je gostom v čast zapel nekaj slovenskih narodnih pesmi in za slovo še znano »Mnogajta ljeta«. S tem je bilo uradno srečanje končano. Apostolstvo sv. Cirila in Metoda pa je nato povabilo goste in pevce na bratsko »agapo«, kjer je še bolj prišla do izraza težnja, da bi vsi kristjani našli skupno pot, saj nam je Kristus vsem Pot, Resnica in Življenje.

Kard. Suenes proti pornografiji

Vedno znova se oglašajo v svetu glasovi proti pornografiji, ki grozi poštenosti in krščanskemu življenju. Kot zadnji se je oglašil v Belgiji kardinal Suenens. Njegov poziv so podpisali tudi predstavniki drugih Cerkva v Belgiji.

Papež bo obiskal Pariz?

V Rimu govorijo, da bo sv. oče letos šel v Pariz na sedež ustanove Unesco. Ta ustanova je namreč leto 1971 razglasila za mednarodno leto vzgoje.

Zadnji koncil koristen, a premalo poznan

Skoraj vsi duhovniki v Madridu so pričrni, da je bil zadnji koncil koristen za Cerkve. Samo 23 odstotkov teh duhovnikov je prebralo vse koncilne dokumente.

Tebi, daljni dobrotnik!

Te dni je prišlo pismo z daljnega Madagaskarja, v katerem nam misijonar Ivan Stanta ves srečen sporoča, da je končno le prišla pošiljka z obleko, ki jo je bila lani po veliki noči na misijonarjevo prošnjo poslala slovenska Marijina družba iz Gorice. Pošiljka je potrebovala kar sedem mesecev vožnje, da je dospela na cilj. Ker se na Madagaskarju sedaj končuje poletje in se bliža jesen z nato sledečo zimo, bo obleka ondotnim misijonarjevim varovancem prišla kot nalašč. G. misijonar nas je naprosil, naj bi v našem listu objavili njegovo zahvalo daljnim dobrotnikom iz Trsta, Tržiča, Gorice in Steverjana, ki so mu poslali rabljeno obleko in se glasi:

Zadnje nedeljo v januarju, ko pri vas obhajate dan katoliškega in dobrega tiska, bomo po vsem svetu, še posebej pa v misijonskih deželah, obhajali Dan gobavev. Dragi dobrotnik, čeprav živim sredi hrupne civilizacije, si prisluhnim, spominjajoč se Gospodove zapovedi o ljubezni do bližnjega, vzdihom trpečih bratov in jim kot dober Samarijan priskočil na pomoč. Kljub vsem zablodam našega časa ostaja ljubezen najvišji in zadnji ideal človeštva. Ob smrtni uri nam bo v največjo tolažbo prav zavest, da smo ljubili. Zato, daljni dobrotnik, prisrčno zahvaljen, Bog pa naj te za svoje dejanje obilno plačala!

Srečanje našega misijonarja Ivana Stante v gobavski naselbini v Isoanali z dvema gobavkama

Občni zbor zavarovalnice živinorejcev v Bazovici

Pred kratkim je bil v Bazovici 73. občni zbor zavarovalnice za govejo živino. Člani omenjene zavarovalnice so živinorejci iz Bazovice, Gropade, Padrič in Jezera. Skupno število članov je 96. Iz tajniškega poročila, ki ga je prebral tajnik Miro Križmančič, izhaja, da iz leta v leto pada število goveje živine na tamkajšnjem področju. Pač pa je lanskoletna finančna bilanca aktivna, kot je poudaril v svojem poročilu blagajnik Edvard Grgič. Na volitvah je bil potrjen dosedanji odbor, ki mu predseduje Zoro Grgič.

Seja škofijskega pastoralnega sveta

V nedeljo 24. januarja se je v Domu duhovnih vaj sestel novi škofijski pastoralni svet, ki ga sestavlja 60 članov. Med temi je 12 Slovencev. Dve tretjini članov je bilo izvoljenih, ena tretjina pa je bila imenovana.

Celodnevno zasedanje sveta je vodil nadškof msgr. Santin, ki je v uvodu spre-

V nedeljo 31. januarja
bo gostoval pri Sv. Ivanu v Trstu

CERKVENI PEVSKI ZBOR A.P.Z. SV. CECILIJE IZ LJUBLJANE

Ob 10. uri bo pel pri slovenski maši v svetoivanski cerkvi.

Ob 17. uri pa bo nastopil v svetoivanskem Marijinem domu.

Vljudno vabljeni!

govoril nekaj misli o pomenu in funkciji sveta. Nato so člani sveta zbrali iz svoje srede tričlanski odbor, ki bo vodil vse tajniške posle sveta. Omenjeno tajništvo sestavljajo prof. L. Abrami, prof. G. Calucci in dr. L. Cernigoi.

Na dnevnem redu so bila nato poročila. Dr. Nerio Tomizza je govoril kot predsednik komisije za izvajanje škofijskega pastoralnega programa. Študijske izsledke pa so podali predsedniki treh podkomisij za prenovitev kateheze v cerkvi pri nedeljski pridigi (jezuitski pater A. Andreoli), v šolah pri verouku (duhovnik F. Tanasco) in v svetu dela (dr. M. Paron).

O odnosih med klerom in laiki sta poročala generalni vikar msgr. T. Bosso in prof. Maria Parovel.

Popoldne pa so se člani sveta porazdelili v štiri posebne delovne podkomisije, ki so na podlagi dopoldanskih študijskih izsledkov pripravile konkretne predloge za nadaljnje delo.

Tretja številka Literarnih vaj

V tretji številki dijaške Literarnih vaj objavljajo dijaki višjih in nižjih srednjih šol svoje običajne literarne prispevke. Opazili pa smo tudi več zgodovinskih in potopisnih sestavkov. Objavljenih je tudi veliko znanstvenih zanimivosti. V številki so še rubrike Kulturne novice, Gledališče in Srta srca. Tudi ta številka je bogato ilustrirana in prinaša običajno nagradno križanko.

Seja Skupnosti dramskih gledališč Slovenije

Upravni odbor Skupnosti dramskih gledališč Slovenije se je na svoji drugi redni seji sestel v prostorih tržaškega Kulturnega doma. Prisotni so bili predstavniki vseh slovenskih poklicnih dramskih gledališč. Član omenjene skupnosti je tudi tržaško Slovensko gledališče. Na seji je podal posebno poročilo ravnatelj omenjene gledališča Filibert Benedetič, ki je govoril o javno-pravnem statusu tržaškega Slovenskega gledališča.

SESTRE PRIDEJO

Po malem se je vse urejalo. Spet smo začeli snovati načrte. Dvorana je bila pod streho. Še tlak je manjkal. Pa pride nekdo in mi da ponudbo: »Gospod, imam poceni na razpolago sedeže za kino dvorano.«

Pač redko se je tedaj dogodilo, da je kdo propadel in še redkeje, da bi cerkev kupila od njega sedeže. Za 5.000 pesov

Tržaški cerkveni pevci nastopili v Ljubljani

Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu je priredila v nedeljo 24. januarja popoldne v ljubljanski stolnici koncert božičnih pesmi. Poročilo o koncertu bomo objavili prihodnjic.

Nova posvečenja v Sloveniji

10. januarja je bilo v Ljubljani posvečenih 36 subdiakonov, v Mariboru pa 14. Slovensko Primorje bo imelo letos osem novomašnikov.

Dva nova jugoslovanska škofa

Sv. oče je imenoval dva nova škofa za Jugoslavijo. Tomislav Jablanović je postal pomožni škof v Sarajevu, Pavel Zanić pa je postal pomožni škof v Mostarju s pravico nasledstva.

Namesto cvetja na grob pok. p. Jozafatu Ambrožiču daruje nekdo iz Gorice 10.000 lir za Slovenik v Rimu in prav toliko za stroške beatifikacije božjega služabnika škofa A. M. Slomška.

Za cerkev v Stojakovem: N. N., Gorica, 10.000; F. P., Steverjan, 3.000; Alfieri 1.000; vesela družba v Gorici 10.000; O. B. F., Gorica, 5.000; M. M., Gorica, 10.000; Marc Jože, Bazovica, 1.000; Ivana Bole, Trst, 3.000 lir.

SLOVENSKA TELEVIZIJA

Spored od 31. jan. do 6. febr. 1971

Nedelja: 10.50 Otroška matineja: Carobna piščalka, Svet, v katerem živimo. 17.55 Erazem in potepuh, IV. del. 18.30 Mestece Peyton. 21.35 Sportni pregled in reportaža s tekmovalnj smučanj mladincev na Jahorini. 22.15 Poročila in sonetki s poleta vesoljske ladje Apollo 14.

Ponedeljek: 18.00 Film za otroke. 20.35 Danilo Kiš: Papagaji, drama TV Beograd. 21.35 Pred upokojitvijo, reportaža. 22.05 Ziva dediščina: Oj ta vojaški boben.

Torek: 17.45 Tiktak: Kje je medvedek? 18.30 Srečanje v Studiu 14: Paulos Raptis. 19.05 Planinci in veseljska obramba. 19.30 Vzgoja za življenje v dvoje - 5. oddaja. 19.40 Vprašanja iz pravopisa in pravoječja. 20.35 Sunset Boulevard, ameriški film. 22.20 Nokturno: Prešernove pesmi.

Sreda: 17.50 Otroški serijski film. 19.05 Od filma do filma. 19.20 Po sledih napredka. 21.35 Zürich: Evropsko prvenstvo v umetnostnem drsanju.

Četrtek: 17.50 Veseli tobogan: Gorje pri Bledu, I. del. 18.30 Svet, v katerem živimo, film. 19.05 Enkrat v tednu. 19.20 Vse življenje je v letu dni - serijska oddaja. 20.35 A. Maugham: Svetovljanke. 21.25 Zürich: Evropsko prvenstvo v umetnostnem drsanju.

Petek: 14.40 Polet vesoljske ladje Apollo 14. 21.45 Zürich: Evropsko prvenstvo v umetnostnem drsanju.

Sobota: 15.00 Polet vesoljske ladje Apollo 14. 19.10 Erazem in potepuh, V. del. 20.35 Glasbena križanka. 21.25 Zürich: Evropsko prvenstvo v umetnostnem drsanju.

Nedelja 31. januarja je posvečena misli na dober tisk. Velikodušno podprimo to prevažno zadevo

† Msgr. Janez Hladnik

110 V SLUŽBI
CERKVE IN NARODA
(SPOMINI)

Pa pravim: »Poglejva, koliko jih je v hlačah!« Igrišče je bilo polno smrkolinov, midva pa naravnost mednje. Zoga obstane. Vse umolkne. Večina se nama približa, nekateri pa jo popihajo.

»Kdo je kričal?« vprašam.

»Jaz ne, jaz ne, jaz ne.«

»Ne vprašam, "kdo ni", ampak "kdo je" kričal.«

Vsi molče. Pa se eden oglasi: »Tale je bil!«

Jaz pa: »Fantje, ali se vam ne zdi to grdo? Saj naju poznate in veste, da sva duhovnika. Krščeni ste vsi. Tudi katekizem sem vas učil in vi mi sedaj s tem plačujete!«

»Oprostite, gospod,« je bila beseda za slovo. Ko sva odhajala, sva slišala, kako

so jemali v roke tiste, kateri so bili krivci.

Gospod Malenšek je potem postal »Padre Janez«, jaz pa ostal »Padre Juan«, da ni bilo zmede v imenih in je nato prevzel v skrb predvsem mašo v Carazi, upravo farnega vestnika in računov za tlakovanje cest ter slovensko mašo.

Prav lepo sva vozila, dokler ni prišla njegova ura, ko so prišli lazaristi v Slovensko vas. Tedaj je odšel v Tucumán na daljni sever Argentine, kjer je že od leta 1948 deloval v kraju Las Trancas »Urbančev gospod«, Janez Urbanč, pred odhodom iz domovine kaplan v Stopičah pri Novem mestu.

DRUGA REVOLUCIJA PROTI PERONU

Po slovesnosti blagoslova novega zvana 22. maja 1955 smo nadaljevali začeto delo s farno dvorano. S pomočjo cementa, ki ga je dal Angeleri, smo tekom leta salon pokrili.

Medtem je izbruhnila druga revolucija proti Peronu, ki je bila dobro pripravljena in je pomedla s tem diktatorjem.

Razburjenje med njegovimi pristaši je bilo silno. Perón je pozval svoje občudovalce, naj grejo na ulice in ga branijo. Nič kaj varni se nismo čutili, tudi še potem ne, ko je pobegnil v tujino, tako da sem dal na vseh oknih postaviti križe in na vrata zapahe.

Tisto nedeljo popoldne, bila je tretja v septembru 1955, sem stopil v zvonik in od tam opazoval, kaj se godi.

Reka ljudi se je valila po Avenidi San Martín. Le kam gredo? Pa slišim, da nekdo reče: »Poglejmo, kaj dela padre Juan! Naj gre z nami!« Pa se ni nihče zmenil za njegovo besedo. Reka je tekla naprej...

Spet se je pojavila policija pred župniščem, da bi naju z g. Malenškom »varovala«. Nato je nevihta šla mimo. Ljudstvo se je umirilo. Ogibali smo se pač besed, ki so bile nevarne. Bilo je treba previdnosti, ker človek težko ve, kaj nosijo ljudje v sru.

Kmalu so tisti, katere so bili prej očrnilili, prišli v drugo luč. Za mene nevšečni nastopi, ki sem jih bil doživel zaradi Evite, so kmalu postali zame priporočilo, ki je tem bolj prav prišlo, ker je bilo tla-

sem dobil sto sedežev in še nadomestnih delov.

Med tem je pa dozorela tudi zadeva glede naše farne šole. Zaradi vednih stavk se je zavlekla inštalacija higienskih naprav, tako soogle šolske sestre priti šele za veliko noč 1956.

24. marca, na praznik nadangela Rafaela smo jih slovesno sprejeli. Sestra Tereza Vidan, tedaj provincialka, je pripeljala štiri sestre, da bi začele z Marijinim vrtcem. Prednica je bila s. Stefanija Jelen, ki je bila malo prej prišla iz Evrope.

Skromen je bil začetek. Sestrška hišica je bila lepa, toda ulice vse razrite. Prav tedaj so namreč postavljali tlak. Pa so sestre kmalu napravile čudež. Dvoranico so spremenile v kar prijeten prostor, kjer je začel otroški živžav.

»Kam pa drugo leto z razredom?« je boječje spraševala sestra prednica. »Nič se ne bojte. Te dni pride opeka in kar takoj bomo začeli zidati nad dvorano.« Božja previdnost je ves čas vodila moje načrte in jih podpirala k uresničenju.

(Se bo nadaljevalo)

Recitacijski večer

Staneta Raztresena

Pred časom je Stane Raztresen, stalni član tržaškega Slovenskega gledališča, pripravil večer »Slovenskih balad in romanc«. Zbral je devetnajst pesmi, ki čeprav nimajo mnoge izmed njih nič skupnega z ustaljeno pesniško zvrstjo balade in romance, pa v polni meri razodevajo globino narodove duše.

Raztresen je v svoj repertoar vključil Prešerna, Aškerc, Gregorčiča, Ketteja, Kosovela, Zupančiča, Gradnika, Albrehta in Bora. Od njih je vzel to, kar mu je najbolj ležalo pri srcu. Nato je šel s tem izborom pesmi na pot. Kot sv. Miklavž je obiskal skoro vse odrede slovenskih prosvetnih društev na Tržaškem in Goriskem, prešel mejo in se srečal s hvalčnim občinstvom širom po Sloveniji, zadnje nedeljo, 24. januarja, pa se je predstavil še prijateljem slovenske katoliške prosvete v Katoliškem domu v Gorici.

Glas o njegovi odlični interpretaciji pesmi in o njegovi izredni govorni tehniki je sicer že dolgo prišel tudi v Gorico, a je že tako, da je treba tak nastop doživeti, da potem upravičenost pohvale doumeš, se ji pridružiš in jo nato poln navdušenja naprej posreduješ.

Res, Stane Raztresen je resničen umetnik govorne besede. To ni bil več samo recital, to je bil pravcat gledališki nastop, ki je poslušalce, kateri so bili istočasno tudi gledalci, tako zajel, da so ponori izredno doživete podajanja komaj verjeli, da je že minilo toliko časa in da je večer pri kraju. Hotelo bi se jim poslušati še in še, a tudi človeška zmogljivost ima svoje meje.

Stane Raztresen zna potegniti za seboj in seči vsakomur do dna duše. Njegova mimika, barvitost glasu, žar oči, vse je izžarevalo nekaj, kar so znali naši pesniki na edinstven način v vezani besedi izraziti. Ob Raztresenu smo spet odkrili, kako je slovenska beseda bogata, kako je globoka na mislih in primerah, kako močna in mehka obenem. Tak nastop kot je Raztresenov, te utrdi v ljubezni do slovenstva bolj kot še tako temeljite razprave ali zanosni govori. Iz dvorane odhajaš z zavestjo, da ni lepšega kot pripadati slovenskemu ljudstvu in se izražati z njegovo govorico.

Stane Raztresen nas je presenetil in obenem osrečil s svojim nastopom. Zelo smo mu zanj hvaležni. Ko bo spet kaj novega pripravil, naj ne odlašaj priti med nas. Sedaj vemo, kaj zmore, zato smo prepričani, da bo prihodnjič dvorana čiš-

sto drugače zasedena kot to pot. Kajti so določena srečanja s slovenskim umetnikom, kjer pomeni premišljena in hotena odsotnost osiromašenje samega sebe.

—ej

Podgora

V ponedeljek 18. januarja smo se po večerji zbrali člani cerkvenega pevskega zbora, večinoma mladi ljudje, da se o marsičem pogovorimo in krepko zapojemo.

Vstal je mladi pevec Zdravko Kuštrin ter v imenu vseh navzočih pozdravil novega g. župnika Mirka Mazoro, g. Marijana Komjanca, gospodični učiteljici ter pevovodjo. Povedal je tudi nekaj iskrenih in vzpodbudnih misli o delovanju zbora in tudi za bodočnost.

Po prigrizku in požirkih domačega grozdnega soka je bilo med nami čedalje živahnije. Pesem je zaorila tako živo, da se je marsikdo ustavil na trgu Lojze Brautza ter se zamislil: To je jedro in kvas naše fare!

* * *

V torek popoldne, 19. t. m., je bil v šolskih prostorih roditeljski sestanek. Šolski ravnatelj g. Bresciani je bil prijetno presenečen, ko je videl toliko ljudi na sestanku kljub slabemu vremenu. Dobro znamenje, da je našim staršem prva skrb dobra umska in srčna izobrazba njihovih otrok.

Po predavanju g. učiteljice se je razvila debata, kako in kaj storiti, da bi naši učenci čim bolj napredovali v znanju in omiki. Vsi smo bili istega mnenja, da so taki sestanki nujno potrebni za izmenjavo misli, za uspeh pri vzgoji naše mladine. Posebno radi smo sprejeli predlog učiteljice gđ. Marize Perat, da bi se ustanovil mladinski zbor, ki bi ga ona vodila. Saj vemo, kaj pomeni naša pesem pri utrjevanju plemenitih čustev in narodne zavesti.

Širite „Katoliški glas“

Večer katoliškega tiska v Doberdolu

Tudi v Doberdolu se zavzeto pripravljajo na nedeljo dobrega tiska. Na predvečer v soboto 30. januarja bodo nastopili ob 20. uri igralci prosvetnega društva »Standrež« z igrama »Snubač« in »Medved«. Na programu je tudi priložnostni govor in srečolov. Čisti izkupiček je namenjen skladu za katoliški tisk. Prepričani smo zato, da bo udeležba velika in denarni prispevek obilen.

Velik uspeh veseloigre „Ženitev“

Da se Standrežci zanimajo za prireditve, posebno še če nastopajo domačini, so pokazali v nedeljo 24. januarja, ko so dvakrat napolnili župnijski dom. Posebno na popoldanski premieri je bila dvorana premajhna, da bi lahko sprejela vse občinstvo.

Na programu je bila veseloigra »Ženitev«, delo ruskega pisatelja N. V. Gogolja, ki jo je uspešno odigral dramski odsek prosvetnega društva »Standrež«. Trodejanka je živa slika ruskih posebnosti, kateri snubijo mlado dekle, ki v svoji boječnosti in sramežljivosti ne zna izbrati ženina. Ko se končno odloči za poroko, ji namenjeni mož zbeži skozi okno in se tako prekrižajo načrti posredovalke Fekle.

Igra mladih standreških igralcev je bila prijetna in vseskozi prepričljiva. Izvrtstvo podajanje karakternih vlog in komičnih situacij je zabavalo in navdušilo številno občinstvo.

Zelo posrečene so bile figure ženinov: eksekutor Jajčnica je v svoji debelosti dominiral na odru. Bolj kot nevesta ga je skrbelo dota. To vlogo je uspešno odigral Jordan Mučič. Pravo nasprotje je Zevakin, sentimentalni in naiven pomorščak v pokcu, v osebi Božidarja Tabaja, ki je v falzetu vzorno odigral zahtevno in simpatično vlogo. Tretjemu ženinu, Anučkiju, je bila glavna skrb, ali zna nevesta francoski. Odigral jo je Robert Culot. Največ odgovornosti do zakona je imel zadnji ženin, Pedkoljosin (Damjan Paulin), ki se je po dolgem prigovarjanju prijatelja Kočkarjeva (Rudi Nanut) končno odločil za poroko, a se je v zadnjem trenutku premislil in jo pobrisal skozi okno. V vlogi hlapca Stjepana je prepričljivo nastopil Herman Brajnik, gospodarja Starikova pa je podal Franc Antonič.

Tudi ženske vloge so bile primerno odi-

ZA KMETOVALCE

Pokojnine avtomatsko povečane. S 1. januarjem so povečali za 4,8 odstotka pokojnine obveznega zavarovanja. To povišanje je avtomatsko in je v skladu s porastom življenjskih stroškov. Le pokojnine, ki so jih odobrili v letu 1970, niso deležne tega povišanja.

IGE na vino. V tržaški pokrajini je splošni dohodninski davek na vino določen na 885 lir za hektoliter in velja za dobo od 1. januarja do 30. junija 1971.

V Milanu 90 lir za mleko. Kmetje v milanski pokrajini so ob podpori kmečkih sindikatov dosegli povišanje cene za mleko in sicer 90 lir za liter nehlaženega mleka v hlevu s 3,5 odstotka maščobe.

RADIO TRSTA

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15.

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Sporod od 31. jan. do 6. febr. 1971

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 10.45 Za dobro voljo. 11.15 Odaja za najmlajše: »Hči Črnega gusarja«. Peti del. 11.35 Ringaraja za naše malčke. 11.50 Vesele harmonike. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 13.30 Glasba po željah. 15.30 C. Kosmač: »Tantadruj«. Groteskna balada. 17.30 Revija zborovske glasbe. 18.45 Bednarik: »Pratika«. 19.15 Sedem dni v svetu. 19.30 Filmska glasba. 20.30 Naši kraji in ljudje v slovenski umetnosti.

Ponedeljek: 11.40 Radio za srednje šole. Ponovitev ob 18.30. 13.30 Glasba po željah. 19.15 Zbor »Aquila« iz Basiliana. 21.00 Kulturni odmevi. 21.45 Slovenski solisti. Orglar Hubert Bergant.

Torek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Bednarik: »Pratika«. 13.30 Glasba po željah. 18.30 Komorni koncert. 19.00 Otroci pojó. 19.10 Novele V. Bartola: »Posebnost Satirika Hmeljakova«. 19.25 Zbor »J. Galusa« iz Trsta. 20.35 Malipiero: »Tri Goldonijeve komedije: La bottega del caffè; Sior Todero brontolon; Le baruffa chiozzotte«.

Sreda: 11.40 Radio za I. stopnjo osnovnih šol. Ponovitev ob 18.30. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Slovarček sodobne znanosti - Jevnikar: »Slovenščina za Slovence«. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 19.10 Higiena in zdravje. 19.40 »Berl, berl rožmarin zeleni«. 20.35 Simfonični koncert.

Četrtek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Po društvih in krožkih: »Slovensko planinsko društvo« v Trstu. 13.30 Glasba po željah. 19.10 Pisani balončki, rad. tednik za najmlajše. 20.35 E. Carsana: »Dom«. Enodejanka. 21.30 Skladbe davnih dob.

Petek: 11.40 Radio za II. stopnjo osnovnih šol. Ponovitev ob 18.30. 12.10 »O zdravilih proti bolečinam«. 13.30 Glasba po željah. 19.10 Problemi Krasa (5). V. Klemenčič: »Problemi regionalnega razvoja Krasa«. 19.20 Ženski vokalni kvartet iz Ljubljane. 20.50 Koncert operne glasbe. 21.45 Folklorni plesi.

Sobota: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 11.50 Veseli motivi. 12.10 N. Kurst: Ljudska verovanja in vraže: »Moč nebesnih teles«. 13.30 Glasba po željah. 16.10 Operetni odlomki. 16.30 »Pod svobodnim soncem«. Peti del. 17.20 Sobotni sestanek. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 19.10 Družinski obzornik. 19.30 Zbor RTV iz Ljubljane. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 Spomini iz preteklosti: »Soud sreče«.

DAROVI

Za »Katoliški glas«: Marušič Marija, Trst, 2.000; Antonija in Ivan Planiscig, Gorica, 1.000; N. N., Sovodnje, 2.000; I. P., Rojan, 5.000; M. Z., Gorica, 5.000 lir.

Franc Terpin daruje ob Mesecu katoliškega tiska v tiskovni sklad »Katoliškega glasa« 20.000 lir.

Za **Katoliški dom**: N. N. družbenica 10.000; N. N. 5.000; N. N. 10.000; N. N. 5.000; N. N. 5.000; N. N. družbenica v spomin rajnih 5.000; Marijina družba 10.000; Marija Bogataj 10.000; U. Z. 3.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 2.000; N. N. 1.000; N. N. 2.000; N. N. 2.000; nabirka H. V., Gorica, 5.000 lir.

Za **cerkev v Steverjanu**: hčerki Milka in Zinca v spomin na pok. očeta Jerneja Hlede 10.000 lir.

Za **Zavod sv. Družine**: Nelly Šček 4.000 lir.

Ob **95. rojstnem dnevu mame Emilije** daruje družina Prinčič iz Krmina po 3.000 lir za Zavod sv. Družine in Alojzijevišče.

Zuodar Justina iz Coma daruje: za Alojzijevišče 2.000, za Marijanišče 2.000, za Katoliški dom 1.000, za Zavod sv. Družine 1.000, za katoliški tisk 2.000 lir.

Za **Slomškov dom v Bazovici**: Karel Križmančič v spomin pok. brata duhovnika Francja in matere 3000; Marija Milkovič 2.000; Pavla Glažar ob smrti sestre Marije 4.000; Marija Kalc v spomin na mater Gizelo 3.000; ob krstu Suzane Kalc botri in starši 15.000; Kalc Ana 5.000; ob krstu Julijane Pečar 5.000; izletnica na Peči 1.000; Marija Ražem 5.000; Marc Jože 1.000; v počastitev pok. Jožeta Marc: Ema Križmančič 1.000, Justa Grgič iz Gropade 1.000; mladina Slomškovega doma ob silvestrovanju 4.000; Ema Križmančič v počastitev Marije Fonda 1.000; Ivanka Knez iz Barkovelj 5.000; Dora Živic 20.000; ob poroki Igor Pečar-Eda Grgič 26.000 lir.

Vse prijatelje katoliškega tiska vabimo, da se v nedeljo 31. januarja polnoštevilno udeležijo

PRIREDITVE V KORIST KATOLIŠKEGA TISKA

ob 16. uri v dvorani Katoliškega doma v Gorici

Besedo o katoliškem tisku bo spregovoril dr. Stojan Brajša.

Na sporedu sta tudi dve igri znanega ruskega pisatelja Antona P. Čehova

■ MEDVED, šaloigra

■ SNUBAC, groteska

Nastopili bodo igralci prosvetnega društva »Standrež« v režiji Aleksija Pregarca.

Pred prireditvijo in med odmori bo bogat

SREČOLOV

s samo prvovrstnimi dobitki. Hvaležni bomo vsakomur, ki bi v teh dneh prispeval kak dar za srečolov, da bo srečolov tem bolj privlačen in na dobitkih bogat.

Naj bo geslo te nedelje: *Reveže imamo vedno pred očmi, našega katoliškega tiska pa ne vedno. Oddolžimo se mu to pot!*

OBVESTILA

ŠPORT

Igro »Kaj bodo rekli ljudje«, ki jo je spisal Branislav Nušič, bo Slovensko gledališče iz Trsta predvajalo v Gorici za svoje abonente in ostalo občinstvo trikrat in sicer:

v nedeljo 31. januarja ob 16. uri; za abonente z Vrha, Rupe in Peči vozi avtobus št. 1 ob 15.15; iz Doberdoba in Poljan vozi avtobus št. 2 ob 15.15;

v nedeljo 31. januarja ob 20. uri; za abonente iz Pevme, Oslavja, Steverjana, Dvora, Bukovja in Podgora vozi avtobus št. 1 ob 19.15; iz Jamelj, Dola, Gabrij, Sovodnj in Standreža vozi avtobus št. 2 ob 19.15;

v torek 2. februarja ob 20.30 za abonente iz mesta Gorice.

Igra bo predvajana v prosvetni dvorani v Gorici, Korzo Verdi 13.

Nogometni klub iz Nove Gorice bo igral 31. januarja na igrišču v ulici Bajamonti proti domačemu klubu »Pro Gorizia«. S tem vračajo Novogoričani obisk, ki so ga naredili nedavno goriški nogometaši s svojim nastopom proti nogometnemu klubu »Nova Gorica«.

V galeriji Rossone v Trstu, Corso Italia, 9 razstavlja mladi tržaški slikar Robert Kozman in sicer od 1. do 10. februarja. Vse slike prikazujejo kraške motive.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 70, osmrtnice L 100, več 8% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

REKLAMNA
PRODAJA

ob otvoritvi prodajalne

GARBARI

konfekcija

Moške obleke iz čiste volne . . . od 11.900 lir
Moški jopiči iz čiste volne . . . od 7.900 lir
Moške hlače od 2.900 lir
Moške in ženske suknje od 9.900 lir
Ženske obleke iz čiste volne . . . od 2.900 lir
Ženske hlače in krila od 1.900 lir

GORICA

Corso Italia 51/A

Pridite in prepričajte se o naših solidnih izdelkih, reklamnih cenah in prijazni postrežbi! Gotovo se boste še in še vrnili!